

Več kot 15.000 Iskrašev in njihovih svojcev se je v soboto zbralo v Kranju in počastilo 4. julij – dan borca in dan Iskre ter 35-letni jubilej najstarejše Iskrine tovarne Elektromehanike Kranj. Ponovno so se srečali delavci iz Dolenjske, Primorske, Gorenjske in Ljubljane, kjer ima Iskra svoje organizacije združenega dela.

XXXIV. Številka 51

Voditelji: občinska konferenca SZDL
Kranj, Radovljica, Škofja Loka
Izdaja: Časopisno podjetje
Glavni urednik Igor Slavec
Slovenski urednik v. d. Jože Košnjek

GLAS

LASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

je je vzrok?

znanje, ki si ga že nekaj pogosteje zastavljamo in se ob tem tudi sprašujemo, kaj. Že decembra lani smo kaj nas letos čaka. Spreprogrami, resolucije in dogovorji napovedovali, da bomo vse povedano, morali zati pa. Slika, ki smo jo dobili nekaj mesecov letos, pa je drugačna.

predvidene smo že pred polletjem 38-odstotne 52-odstotne. Načrtovane za letos smo dosegli že mesec leta. Rast industrije proizvodnje je enaka Izvoz sicer nasploh se v mejah, uvoz večji od prejšnjega, dovoljenega. Izgrevanje, poraba... vse iz okvirjev. Ogrožena je inflacija in potrebnih, kot smo, so nujni ukrepi.

dnja ugotovitev drži. In kje? Administrativni ukrepi so potrebni, so tudi najlažji in trešji, vendar dolgoročno ne učinkoviti. Za inflacijo gotovo niso krivi samo zavplivi, marveč tudi nove cene, potem bi se jih držati. Ce smo rekli, in katere bodo investicije, naj bi takšne in tiste tudi. Ce smo se dogovorili za splošno in skupno porabo, naj se tudi gibljenja v sprekirih. Dogovorjeno, naj se uresničuje.

dar ugotavljamo, da se vseh okvirjev nismo držali. tudi primeri, ko so dogovorili številnim naporom, vodi. Tako ugotavljajo v vseh občini. Obseg industrije proizvodnje je večji za 4.2%, izgub praktično ni, dejstvo so za 16 odstotkov, izvaz je za 53 odstotkov, uvoz pa za 7 odstotkov, cene so se povečale v vse predvidenih in dovoljenih, podobni kranjskim, so vsej se. Vendar pa je glede vseh slike v republiki in v nedvomno več takšnih, ki se uresničenih in sprejetih programi držali.

se izkopljemo iz težav, bo vse veliko bolj zavzeta, edina in vsestransko učinkovitost. Vendar pa v sedanjih tistih naporih (tudi ob administrativnih ukrepih) ne bi smeli biti, da so krvivec na eni, pa na drugi strani. Zato bi bili ukrepi selektivni. Ne smo ob omejevanju investicij v en koš. Poglejmo, katerim smo moremo odpovedati, katere skoraj počakajo. Kjer so pretinavali cene, naj jih znamo. Ob tako začrtani za stabilizacijo tudi ta ne bi smela biti pretežka! Vsem pa sedanjih napori ne bi izveneti tako, da bi bili spet teperi!

A. Z.

Slaba povezanost viša cene

Na problemski konferenci, ki jo je pripravil CK ZKS, so spregovorili o nalogah komunistov pri uresničevanju stabilizacije v gradbeništvu

Slovensko gradbeništvo predstavlja približno 14 odstotkov slovenske industrije in ustvarja približno toliko družbenega proizvoda. Je torej med najpomembnejšimi gospodarskimi panogami, vendar dobra tehnološka opremljenost ne zagotavlja pričakovane produktivnosti. Prej bi lahko trdili nasprotno. V zadnjih letih se namreč celo podaljšuje čas izgradnje kvadratnega metra stanovanjske površine ali industrijskega objekta, ob tem pa cene vrtoveljavno naraščajo. Kaj se dogaja z našim gradbeništvom, da se obnaša neodgovorno in deluje v nasprotju s stabilizacijskimi gibanji in je med pomembnimi vzvodi inflacije?

Na ta vprašanja naj bi dala odgovore problemska konferenca, ki jo je sklical CK ZKS in naj bi hkrati tudi odgovorila, zakaj številnih sklepov in stališč s tega področja ne uresničujemo. To se dogaja zato, so poudarili na konferenci, ker tudi komunisti v svojih ocenah vse prerađi opozarjajo na pomanjkljivosti zunaj svojih kolektivov oziroma svoje panoge, ne poved pa, kdo nasprotuje uveljavljanju samoupravnega zdrževanja dela in sredstev, specifikacij ter zdrževanja strokovno zahtevnih nalog. Zaradi nepripravljenosti in oportunitizma, da bi se komunisti v svojem okolju bojevali za uresničitev stališč zvezne komunistov, se ne uveljavlja dovolj politika ekonomske stabilizacije v vseh vejah tega reprodukcijskega procesa, to je

od prostorskega urejanja, pridobivanja in opremljanja zemljišč, projektiranja pa od proizvodnje gradbenega materiala do izvedbe zaključnih del na objektu. Očitno so tudi komunisti pogosto vse preveč razkriti v lastne podjetniške in občinske interese in je zato resnična samoupravna povezanost slovenskega gradbeništva še skoraj v povoju.

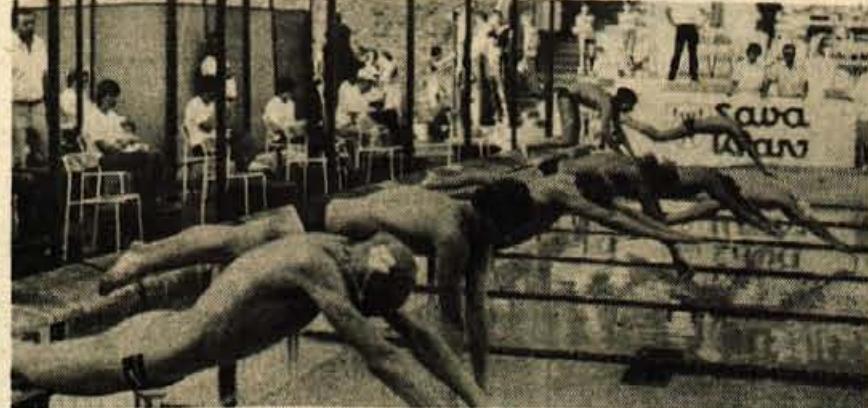
Ker se je obseg investicijske povezave pri nas že začel zmanjševati, se gradbeništvo že srečuje s pomanjkanjem dela na domačih tržiščih.

Zato se moralo trajno usmeriti na tuja gradbišča, vendar to lahko uspe le s skupnim nastopom najmanj desetih dejavnosti, ki sodelujejo v tej panogi. Hkrati pa se mora gradbeništvo zavedati, da prorod na tuje ni le izhod v sili, temveč mora postati trajna razvojna usmeritev.

Vendar pa je slovensko gradbeništvo s svojimi 30 do 40 odstotkov višjimi cenami slabokonkurenčno.

Kje so vzroki za vrtoveljavni porast cen? Prvi je gotovo slaba organizacija dela v celotnem reprodukcionskem procesu. Drug, velik spodbujalec cen je tehnologija proizvodnje gradbenega materiala in elementov za gradnjo. Vsa je bila zasnovana na predpostavki cenene energije, ki pa je v zadnjih letih vse postavila na glavo. Za primer naj bo podatek, da jugoslovansko gradbeništvo samo v proizvodnji gradbenih materialov porabi toliko energije kot jo da 5 milijonov ton nafte.

L. Bogataj

Praznična Gorenjska – Dan borca smo na Gorenjskem proslavili s številnimi prireditvami. Najmnožičnejši sta bili srečanji Iskrašev v Kranju in tradicionalni izseljeniški piknik v Škofji Loki. Kranjčani so prav tako odlično izpeljali zaključek kolesarske dirke po Jugoslaviji in mednarodni plavalni miting, številna slovenska srečanja pa so bila v skoraj vsaki gorenjski krajevni skupnosti. K prazničnemu razpoloženju je veliko prispevalo tudi lepo vreme.

V SREDIŠCU POZORNOSTI

Iz govora
Janeza Zemljariča
Iskrašem

Proizvodnja
tudi
med dopusti
ne sme zastati

Predsedstvo SFRJ je opozorilo na zapletenost in resnost sedanjega gospodarskega položaja. Odločno podpiramo njegova javna opozorila, da je potrebno povečati proizvodnjo, učinkoviteje zmanjševati inflacijo in obvladovati cene, zboljševati položaj v mednarodnih ekonomskih odnosih in domači oskrbi, dosledno izvajati stabilizacijsko politiko in poglabljati socialistično samoupravljanje.

V tem letu je v naši republiki ena najpomembnejših prednostnih nalog povečevanje proizvodnje. Ta ne sme zastati niti julija in avgusta, ko je potrebno smotreno organizirati letni počitek.

V naslednjih mesecih moramo v združenem delu selektivno sprejeti sanacijske programe za vrsto organizacij združenega dela, ki so že nekaj let žarišče izgub in viri gospodarske nestabilnosti. Družbeno potrebni in potrjenim proizvodnim programom moramo pomagati iz težav. Nerentabilne in neperspektivne moramo preusmeriti ali ukiniti in pri tem delavcem zagotoviti socialno varnost, hkrati pa, seveda, zaostri odgovornost za nastali položaj v posameznih delovnih organizacijah.

Nobenega objekta ne moremo več graditi brez zagotovljenih investicijskih in obratnih sredstev. Ker ni denarja, moramo sedaj odložiti pa tudi ustaviti vrsto začetnih investicij, zlasti na negospodarskih področjih.

Povečanje izvoza in pomoč izvoznikom, zlasti na konvertibilni trg, da bi lahko plačevali najnajnežji uvoz repremateriala in surovin in vračali velike kredite in obresti v tujini, je naloga, mimo katere ne more nobena organizacija združenega dela. Brez večjega izvoza ne bo moč ohraniti niti sedanje obseg proizvodnje, niti sedanje ravnodoboka in realnega standarda, niti ohraniti našega ugleda v svetu.

Ena najpomembnejših nalog stabilizacije je zmanjševanje vseh oblik porabe, tudi v družbenih dejavnostih in proračunih. Vsi moramo vzajemno prevzemati stabilizacijska bremena in naloge, prispeti k izboljšanju razmer v gospodarstvu in izvozu.

Obnovljen Kompasov hotel

Bohinj – V Bohinju so odprli obnovljen hotel Stane Zagor, ki kot temeljna organizacija združenega dela sodi v sestavljeni organizaciji Kompas. Hotel ima zdaj višjo B kategorijo, obnovili pa so streho, hotelske sobe, instalacije, napeljali centralno ogrevanje, uredili teraso in parkirni prostor. Denar za obnovo – 50 milijonov dinarjev – so zbrali s sredstvi Kompasa.

Hotel, ki je bil skrajno dotrajal in nujno potreben obnoviti, bo zdaj lahko sprejet v svoje prostore in v bungalove ter depandance veliko več tujih gostov. Prav obisk tujcev je zadnja leta precej upadel, saj je bil hotel le D kategorije in ni mogel nuditi primerno kvalitetno usluge. Zdaj pa pričakujejo, da bodo privabili več tujih gostov in tako ustvarili več potrebnih deviz. Obnovljen hotel Stane Zagor pa ni le velika pridobitev za delovno organizacijo Kompas, temveč tudi za ves bohinjski turizem, ki mu primernih gostinskih objektov še primanjkuje.

D. S.

Proslava
in ljudsko zborovanje
ob dnevnu borcu in Iskre

V soboto je bila v Kranju tradicionalna prireditev ob dnevnu Iskre – Hkrati so proslavili tudi Dan borca – Iskra Elektromehanika je proslavila 35-letnico obstoja, dela in razvoja – Slavnostni govornik, predsednik republiškega izvršnega sveta Janez Zemljarič, je opozoril na najbolj aktualna vprašanja razvoja v letosnjem letu – Kulturni program so pripravili pevski zbor, recitacijska skupina in godba na pihala Iskra Elektromehanike – Iskra prejela odlikovanje predsedstva SFRJ – Nagrade Iskre – Na srečanju je bilo več kot 15.000 Iskrašev in njihovih svojcev iz vse Slovenije

Letos, ob praznovanju 35-letnice ustanovitve Iskre smo se Iskraši zbrali v Kranju, da proslavimo dan borca in Iskrin jubilej. Delavci Elektromehanike vam vsem, kot organizatorji srečanja, izrekamo dobrodošlico z željo, da bi se v Kranju prijetno počutili in lepo proslavili naš skupni praznik, je v pozdravnem govoru dejal predsednik kolegičkega poslovodnega organa Iskre – gostiteljice Aleksander Mihev. »Letošnje leto,« je poudaril, je eno najtežjih let za gospodarjenje, eno najtežjih tudi v razvoju Iskre, vendar tudi eno od uspešnih let, ko dosegamo pomembne rezultate na vseh področjih delovanja in tem dokazujemo, da smo sposobni ustvarjati tudi v težkih zaostrenih pogojih gospodarjenja.«

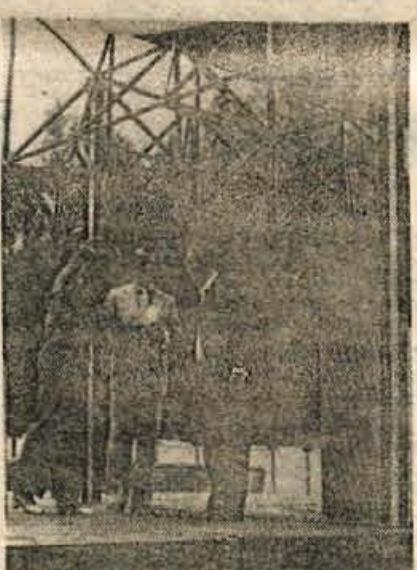
Za njim je zbrane Iskraše pozdravil predsednik kranjske občinske skupščine Stane Božič, ki je opisal pomen tako velike gospodarske organizacije kot je Iskra za Kranj in slovensko gospodarstvo ter čestital delavcem ob jubileju ter jim začel veliko delovnih uspehov.

Slavnostni govornik Janez Zemljarič pa je dejal, da Iskraši s svojimi srečanjem na izvirem način ohranajo spomin in utrijevojo zvestobo zgodovinskim ciljem in uspehom boja delavskega razreda Slovenije in Jugoslavije, velikim pridobitvam zmogljivtega revolucionarnega boja naših narodov in narodnosti proti oboroženim fašističnim zavojevalcem in zatiralcem.

Zatem je spregovoril o pomenu letosnjih zgodovinskih jubilej ter o razvoju Iskre in 35 letih. Hkrati pa se je dotaknil naših najbolj aktualnih družbenopolitičnih vprašanj.

»V našem razvoju smo prišli do točke, ko nam nakopljena in zaostrena materialna, ekonomska in druga neskladja in pritošlova ter iz njih izvirajoče posledice objektivno ne dopuščajo več delati in živeti kot doslej. Zato smo že lani začeli načrtovati obsežne stabilizacijske aktivnosti, ki jih mnogokrat, ne izvajajo dosedno. Letos si odločno prizadevamo, da bi zmanjšali plačilni deficit in zadovoljevanje v tujini in preveliko domačo potrošnjo. V dveh letih hočemo in moramo za okrog 50 odstotkov zmanjšati tekoči letni državni plačilno bilančni primanjkljaj. Te naloge nikakor ne moremo več odlagati. Taka zahtevna opredelitev je povzročila precejšnje motnje v našem prekomerno uvozno odvisnemu gospodarstvu. Te so se pokazale v vseh oblikah potrošnje. V istem obdobju smo morali plačati čez milijardo dolarjev več za nafto kot prej, čeprav se njen uvoz ni povečal. Ti in drugi objektivno neizogibni posegi v našem buren gospodarski razvoj in našem relativno preveliko porabo so razen premalo doslednega izvajanja dogovorjenih planskih usmeritev v uveljavljanju socialističnega samoupravljanja v vseh njegovih razsežnostih, bistveni vzroki naših dosedanjih težav. Žal jih marsikje premalo upoštevajo pri iskanju in oblikovanju poti za njihovo obvladovanje.«

Sedanji družbenopolitični trenutek je tak, da moramo resnič-

no spremeniti svoje obnašanje v boju za gospodarsko stabilizacijo. Naš izvoz na konvertibilno tržišče peša, zlasti v najrazvitejše države. Iz teh držav istočasno največ uvažamo, zlasti opreme in tehnologije. Zmanjšujejo se nam devizne rezerve, povečalo se je najemanje vse držav, kratkoročnih kreditov. Zato smo prisiljeni omejevati uvoz opreme in deloma tudi reproducijskih sredstev.«

V nadaljevanju je predsednik slovenskega izvršnega sveta spregovoril o ukrepih, ki se pripravljajo, da bi ta in druga negativna gibanja, ki slabijo prizadevanja za stabilizacijo

gospodarstva, odpravili ali vsaj omejili. Pri tem je še posebej naglasil, da letos proizvodnja julija in avgusta zaradi dopustov nikakor ne sme zastati in, da je potrebno letni odmor organizirati tako, da bo proizvodnja tekla nemoteno.

med temeljnimi organizacijami v delovnih organizacijah in med njimi, da bi se te lahko še močnejše uveljavile. Nujno je tudi večje in intenzivnejše samoupravno, dohodkovno in proizvodno povezovanje Iskre v slovenskem in jugoslovanskem prostoru. S tem bo moč najhitreje izboljšati oskrbo z reproducijskimi sredstvi, samoupravno združevati sredstva za nove naložbe, doma in v drugih republikah in pokrajinalah ter v tujini. Več ko bo gospodarskih vezi, bolj učinkovito bodo delovale zakonitosti jugoslovanskega trga.«

Nagrade Iskre za leto 1981

Vsako leto ob dnevnu Iskre podelijo tudi najvišja priznanja Iskre – nagrade Iskre. Letos so jih prejeli:

Franc Križnar za živiljenjsko delo na družbenopolitičnem in samoupravnem področju

Alojz Grčar za organizacijo in razvoj delovne organizacije

Marko Štular za delo na inovacijskem področju

Jože Eržen za uspešno poslovodno delo

Vera Balantič za uspešno delo in doprinos k razvoju samoupravljanja

Vojnotehnični inštitut Beograd za prenos raziskovalnih dosežkov v Iskrino proizvodnjo

Iskra Elektromehanika Kranj je bila rojena v času, ko se je začela razvijati nova Jugoslavija. Sodi med tiste organizacije združenega dela, ki so v okviru prizadevanj za razvoj naše domače elektroindustrie sprejele zahtevne in ambiciozne načrte že takoj po osvoboditvi in jih takšne če danes uresničujejo. Ce pogledamo le razvoj v zadnjem srednjoročnem obdobju, vidimo, da je proizvodnja v poprečju rastla za 11 odstotkov letno, kar je visoko nad rezultatom, ki je bil dosežen v SRS. Lani je bila v tej delovni organizaciji vrednost proizvodnje 5.570 milijard din. Se hitreje je naraščal izvoz Iskrinih izdelkov, saj je bila poprečna rast

Pozdravno pismo predsedstvu socialistične federativne republike Jugoslavije

Delavci SOZD Iskra in občani Kranja, zbrani na tradicionalni slovesnosti ob dnevnu borco – Dnevu Iskre, ki je letos v počastitev 35. obljetnice ustanovitve Iskre organizirana v Kranju, vam poštimo delovne pozdrave in najboljše želje za uspešno delo.

Ponosni smo, da je bila naša pot uspešna, prav tako kot razvoj naše samoupravne socialistične Jugoslavije. Iskra je v 35 ustvarjalnih letih iz majhne tovarne prerasla v 30.000 članski delovni kolektiv, ki danes zavzema pomembno in odgovorno mesto v naši družbi. Po svojih najboljih močeh se bomo trudili, da bomo tudi v bodočem vlogu še utrdili z doslednim uresničevanjem ciljev ekonomski stabilizacije, vsestransko krepitev samoupravnih odnosov ter utrjevanjem bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Pri tem nam bodo v veliko oporo besede našega voditelja in vzornika tovariša Tita, ki nam je ob obiskih v Iskri dajal koristne napotke za naše nadaljnje delo.

Zagotavljamo, da si bomo v današnjem času še posebej prizadevali za dosledno izpolnjevanje sklepov tretjega kongresa samoupravljacev Jugoslavije in tako prispevali k utrjevanju vloge delavca-samoupravljaca v samoupravni, socialistični Jugoslaviji. Delavci SOZD Iskra

Svoj govor pa je sklenil z misljijo: »Iskra je v sedanjem planskem obdobju prevzela velike obveznosti in sicer naj bi letno kar za 8 do 10 odstotkov povečala obseg proizvodnje. Tak načrt bo terjal veliko truda, veliko več znanja in povezovanja z raziskovalnim in izobraževalnim delom. Iskra se bo morala še bolj kot doslej vključevati v mednarodno delitev dela in prodričati na zunanjem tržišču. Vse temeljne organizacije morajo izboljšati gospodarenje, kvalitetno in konkurenčno sposobnost. Večjo pozornost velja nameniti samoupravnim družbenoekonomskim odnosom

izvoza v preteklem srednjoročnem obdobju 22,8 odstotka. Od 22,5 milijona dolarjev izvoza leta 1976 se je do leta 1980 izvoz več kot podvojil, saj so lani prodali na tuje za 53,5 milijona dolarjev. Vrednost uvoza pa je v Elektromehaniki naraščala letno za 6,9 odstotka. Osebni dohodki in sklad skupne porabe je nominalno naraščal po letni stopnji 20 odstotkov, dohodek pa se je večal za 26 odstotkov v poprečju, kar pove, da je bila izvajana gospodarna delitev ustvarjenega poslovnega rezultata.

Tudi v srednjoročnem obdobju do leta 1985 Iskra v Kranju načrtuje dokaj visoko rast proizvodnje. Ob pospešeni elektronizaciji in uvajaju načrtništva delovna organizacija predvideva, da bo proizvodnja rastla letno za 14 odstotkov. Se bolj ambiciozni so proizvodni načrti, saj le-ti predvidevajo, da bo izvoz naraščal letno za 19 odstotkov, kar bo omogočilo podvojitev izvoza v tem srednjoročnem obdobju.

Prav gotovo je res, da je Iskra v Kranju dosegla tak razvoj, tudi zaradi načrtne kadrovske politike in stalne usmerjenosti v pridobivanje znanja. Sedaj ima ta delovna organizacija izmed 9.866 zaposlenimi 702 delavcev z visoko in višjo izobrazbo, 1.519 delavcev s srednjo in 2.955 kvalificiranih in visokokvalificiranih

Z ukazom predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije št. 14 z dne 9. marca 1981 je delovna organizacija Iskra Elektromehanika Kranj

ODLIKOVANA z redom dela z rdečo zastavo

V utemeljitvi za podelitev tako visokega odlikovanja je med drugim navedeno, da ima razvoj delovne organizacije Iskra Elektromehanike Kranj vse značilnosti podjetij, ki so pričela s skromnimi močmi in velikimi ter zahtevnimi načrti, kjer so delavci z naporji in prizadevanji, povezani z obnovo domovine, načrte tudi uresničili.

V Strojni tovarni Kranj, ki se je 8. marca 1946. leta preimenovala v Iskro, je bilo zaposlenih 852 delavcev. Danes pa šteje ta kolektiv 10.000 delavcev, ki obvladujejo proizvodnjo na področju telefonije, računalništva, merilno-regulacijske tehnike in električnega ročnega orodja, pomembno za domači in tujni trg. Iskra je dosegla tudi pomembne rezultate na področju samoupravnih odnosov, družbenopolitične aktivnosti in družbenega standarda zaposlenih.

Niz krstnih uprizoritev

naslednja sezona bo v kranjskem Prešernovem gledališču prinesla nekaj novosti – Umetniški svet je izbiral stevilnimi besedili.

Innj – Prešernovo gledališče je kratkim prek umetniškega svečnega okvirnega program za novo igralno obdobje. Svet je izbi med 33 različnimi dramskimi deli, ki upoštevajo slovenske novosti ter svetovno umstvo.

sedem slovenskih krstnih uprizoritev vsebuje izbor, štiri uprizorite jugoslovanskih avtorjev, ki niso bili igrani v Sloveniji, trije svetovno dramatike, ki bi bili predstavljeni pri nas. Tako do zastavljen program je zmanj predvsem v želji, da bi se že s dramatiko naslove skušala prečno definirati repertoarne kategorije kranjskega gledališča v zadnjih letih.

Avtorji programa se je umetniški odločil za komedijsko novitetno delo Hadžića Glavnik, ki je bila v mesecu uprizorjena prvič v Zagreb, za dramo Vitomira Zupana

Stvar Jurija Trajbasa, ki bo sploh prvič uprizorjena ter za znamenito satiro na sestankomanijo J. K. Karsija Kaj je mogoče, tovariši, da smo mi vsi voli. V okviru abonmajskoga repertoarja za odrasle bo ponovljena odlična uprizoritev Mrožkovih Emigrantov, ki jih abonmajsko občinstvo še ni videlo.

Umetniški svet je okvirno določil tudi tiste uprizorite, ki bi jih ob skromnih možnostih lahko uprizorili zunaj redne dejavnosti. Podprt je Mrožkov Strip tease in pri nas nepoznano grotesko Harolda Pinchartja Strelni jašek.

Za mladino oziroma najmlajše obiskovalce gledališče že pripravlja adaptacijo znamenite Shakespearove komedije Sen kresne noči, ob noveletnem praznovanju pa bo uprizorjena Pekarna Mišaš Svetlane Makarović.

Pri lutkovnih uprizoritvah je potrebno opozoriti na novo adaptacijo Andersenovega Vzgolnika, ki jo je pripravil Franček Rudolf ter na simpatično lutkovno igrico Fidl Fadi Libuša-Martinkova.

Program je gotovo zahteven, vendar lahko upamo, da bo uresničen kot je bil v pravkar sklenjeni sezoni. Gledališče bo tudi v prihodnje odprto predvsem za domače dramske pisce, razen tega pa za vse pametne pobjude, ki lahko kakorkoli priporomorejo k razcvetu kranjske hiše.

M.L.

Umetnik kot narodov dekor

Milan Batista

Na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani je diplomiral 1951. leta grafiko pri Božidarju Jakcu. Tudi v svojem kasnejšem ustvarjalnem delu se je stal predvsem te zvrsti. V slikarstvo je sicer posegal, vendar nikoli ne globlje.

Kot grafik in slikar je razstavljal po vsej domovini, v Italiji, Avstriji, Franciji, Nemčiji, Poljski, Češkoslovaški, Veliki Britaniji, Danski. V svojih delih obravnavava predvsem človeka in okolje, v katerem živi, kritični pogled do danega moderniziranega sveta.

8 preprostimi redstvi skušam izpostaviti človekove odnose do drugih ljudi in do okolja. Zato se mi človek vedno povezan z elementi arhitekture, simboliziranimi drobnimi predmeti. Delam ciklus. Nekako upravičeni ciklus so predvsem Povest malega mesta, Bogovi so teži. Tehnični elemen-

ti, Portret, Daphne in nekateri drugi.«

Cepav ima Milan Batista izdelan lasten stil, se vsak njegov opus nekoliko razlikuje v njem. Ni suženj stila.

»Dosedaj sem se veliko pečal tudi z eksperimentacijo posebnih tehnik, predvsem slikanja z voskom oziroma enkavštiko. Od večjih vidnih del pa naj omenim likovno opremo hotela Maestoso v Lipici, motela v Koži, pionirske knjižnice v Kranju pa še nekaj bi jih lahko nastrel. Ta dela so zasnovana kot projekti, ki se z različnimi tehnikami in različnimi deli vklapljo v celote. Njihov smisel je predvsem v vizualni komunikativnosti, ne toliko izpovednosti. Umetnik namreč ni le izpovedni kreator svojih občutij in miselnih teženj, temveč tudi delavec, ki se mora prilagoditi v sklopu svojih estetskih dogmatov uporabnosti. Žal zazvenijo

nekatera tako današnja dela preveč površinsko oziroma zgolj dekorativno.«

Trenutno Milan Batista ustvarja zgodovinski lik tirolskega kmečkega voditelja iz 1523. leta Mihaela Gaismairja, ki ga bo predstavil v približno dvajsetih velikih ilustracijah in grafični mapi desetih barvnih lesorezov ob 450. obljetnici njegove smrti. »Delo so mi ponudili v Innsbrucku in sem ga sprejel predvsem zato, ker se mi je zdel v tem okolju skoraj neznani kmečki voditelj s svojim programom političnih, gospodarskih in socialnih reform morda eden od najsvetlejših, žal pozabiljenih, osebnosti zgodovine Tirolske. Vpada v čas velikega nemškega punta in verskih reformacij.«

Delo Milana Batista je velikokrat skrito v malo znanih listinah za vse mogoče pohvale, nagrade, diplome, pobratenja in podobne namene. V teh listinah

skuša ohraniti pisano črko kot izrazno sredstvo in vnesti v tekste z likovnimi sredstvi topel, human občutek.

Ravno tako malo znani so akvareli, ki lahko našega obiskovalca presejetijo v alpskih domovih Grossglocknerja ali v alpinističnih muzejih Avstrije. Podobno je z ilustracijami s pedagoško etično in moralno vsebino.

»Po akademiji sem se posvetil predvsem likovni pedagogiki in jo skušal z drugimi mladimi likovniki spremeniti. Iz toge, neustvarjalne likovnosti nam je uspelo razviti čudoviti svet otroške risbe, ki je dvignila likovne sposobnosti naših otrok na zavidljivo vrednost. Kot predsednik likovnih pedagogov Slovenije sem ustavnil otroški bienale, ki pa, žal, ni postal tradicionalen. V Kranju sem osnoval center za estetsko vzgojo, ki je odigral svojo pozitivno vlogo, saj je iz vrst otrok izšla mlađa generacija slikarjev, filmařev, režiserjev in drugih umetnikov.

Vse življenje se s slovenskimi likovniki skušam družbeno dokopati do primernega statusa likovnega ustvarjalca, ki je v marsicih še nedorečen in prepriča umetnika preveč vplivu drugih likovnih delavcev, kritikov, na primer, ter ustanov, ki se pečajo z likovnostjo; galerij, muzejev. Iz svoje prakse naj navedem zgolj stavek iz kranj-

Dvojica v mali galeriji

V mali galeriji Mestne hiše v Kranju razstavlja slikar Ivan Bogovič in kipar Boris Sajovic

Z DRUGE STRANI OBRAZA

Ivan Bogovič je svoj avtoportret, s katerim se je predstavil v katalogu k razstavi v mali galeriji Mestne hiše v Kranju, upodobil kot odrezano glavo na krožniku. Tako so na podlagi krščanske ikonografije slikali Janeza Krstnika.

So Bogoviča navdihnil stare slike ali, še bolje, gotske plastike, ki jih je, specialist restavrator, reševal propad? Se je morda Bogovič poistovetil s Krstnikom, ki mu je plesala Saloma – je Saloma zanj prispoljba umetnosti, v katero se je upločno zrklo avtoportreta?

Umetnost, zaradi katere si lahko ob glavo, ob pamet, se samo njej posvečaš, si njen zato, ker je nedosegljiva, ker ji je slikar zmožen odstraniti tistih nekaj tančic, a njen bistvo ostane še vedno zastrito in ga slikarjevi očesi, ono črno zroče in ono svetlo-sleplo, le slutita. Je glava zato brez telesa naslikana, ker roki ne bi mogli doseči zadnje tančice skrivnosti?

O vsem tem se sprašujem, premišjam, ko gledam razstavo Bogovičevih slik; tudi s portretirancev odstranjuje vse, kar so si nadeli za vsakdanjost: masko vizičnosti, neprizadosti. Pred nami so naenkrat gole osebe, čeprav imajo nasklikano obleko. So takšne, kakršne v resinci so: skoraj karikirane značajske poteze upodobljenec izstopajo pred neverjetno prodornim slikarjevim pogledom, ki brutalno lušči z modela

vsa naličja in podaja bistvo osebnosti zda z znacičilno kretnjo zdaj z držo ali s celotno pojavnostjo. Znanca bi spoznal po teh poudarjenih posebnostih, četudi mu slikari

aktivno metaforo o bistvu plastike. Prav potreba za strogo definicijo forme, ki se vedno znova zadržuje blizu jasnega čitljivosti motiva, je značilna kiparjeva poteza. Motiv mu je osnova, a to osnovno oblikuje in tudi preoblikuje z odvzemanjem vsega odvečnega, kar bi zameglje-

ne bi naslikal obraza! In še stopnjuje jih s kompozicijo, izrezom, predvsem pa z barvo.

Bogovič si je ustvaril poseben barvni svet, s katerim lahko »iz načina razporejanja barvnih gmot po slikarski ploskvi ugotavljamo stabilnost ali labilnost portretirančeve psihične konstelacije.«

Z estetskega stališča so me nekatera vprašanja še posebej zanimala. Toda v tem kratkem zapisu bodo ostala brez odgovora: vprašanje posebnega pristopa v portretnem slikarstvu, ki bi mu ob bok lahko postavili samo še Stupičeve portrete; vprašanje dokončnega pokopa principov mestčanskega mišljenja o portretu, ker slikar gradi portret na osnovi »notranjega modela«, na iracionalnem in fantazijskem, v strahu pred urejenostjo, na vznemirljivi napetosti protislovij ter trenutkom »nepričakovanega nereda in presenetljivih nesorazmerij« (Aragon).

KOMORNA IZVEDBA PLASTIKE

V istem razstavnem prostoru razstavlja male plastike akademski kipar Boris Sajovic. Najprej bi posmislimi, da je kiparski del razstave vstavljen kot dopolnilo, da sta se našla kipar in slikar skupaj samo zaradi tega, ker obe opravljata isti poklic, restavratorski, sicer eden v Kranju in drugi v Ljubljani. Vendar pa imata zgolj po naključju nekaj skupnih točk.

Malá plastika Borisa Sajovica teži vse bolj v poenostavljanju oblik, kar bi lahko razlagali kot zavestno usmerjenost k lastnim izhodiščem in kot vero v moč svojevrstnega asketizma forme, ki vsebuje živo in

valo pogled na karakter materiala, v katerem kipar ustvarja.

Glina je tista, ki privlači Sajovica že od nekdaj: v začetnem obdobju svoje ustvarjalne poti se je z žganjo glino močno približeval grški mali plastiki. Danes se odpoveduje tedanjemu lepotnemu idealu in postaja bolj grob. Formo obdeluje sumarno in v širokem planu ter brez posebno akcentuiranih detajlov, medtem ko so posamični plastični poudarki dani tistim mestom, kjer »se izrazitev javlja notranje življenje v figuri, vendar je njen odnos do obdajajočega sveta prej pasiven kot dinamičen (Avguštin).«

Pasiven odnos bi lahko utemeljil s primerjavo, da kolikor bolj se kipar odmika svetu grških figur, toliko bolj se približuje odlikom v Pompejih pod lavo očuvanih obrisov teles. Morda je tudi to vzrok za odmik od figuralk z vsemi njenimi pritiklinami. Približuje se oblikovanju, ki ima značilne poteze nekega svojevrstnega arhaiziranega antropomorfizma. Boris Sajovic je dokazal, da tudi plastika v komorni izvedbi lahko obdrži trdnost in se zaključene celote in moč obvladovanja forme nad prostorom, in to popolnoma, kar je značilna poteza plastične občutljivosti.

In še nekaj je, kar je značilno za Sajovica: skromne so njegove plastične so loteva svoje naloge, resnosti kiparskega delovnega postopka, kjer ni nobene prenagljenoosti in kjer je vsak detalj, dozdevno ne pomemben, deležen reševanja s stalnico obravnavanje celotnega problema.

Andrej Pavlovec

Cesta II.

Slovenije in drugih, o njej določen, žal, ustaljen pogled. Zdi se mi, da se kultura zapira v administrativne mape, ki bodo ostale zaprašene na policih. Kultura je živ kontakt z ljudmi, nenehno delo, aktualnost, akcija, je tisto najgloblje, ki oblikuje in utruje človekovo etičnost, moralno in dviguje posameznika ter celotno družbo v človeku vredno skupnost vseh ljudi. Tega pa ni mogoče dosegiti z birokratskimi posegi, akti, le z organizacijskimi shemami, ampak je za to potreben nekaj, na kar poudarja pedagogika, ki trdi, da se človek oblikuje, vzgaja, izobražuje ne le v mladosti, ampak do svoje smrti.«

H. Jelovčan

Tomo Križnar

Z MOPEDOM PO JUŽNI AMERIKI

»Trafikant z drogo« je razvil svojo hipotezo senor Hitler. Da, da so kimali uslužnenci in usluženke iz sosednjih pisarn, in se veseli redke zabave, ko vidijo belca v teh bogokletnih krajih.

Prosim za besedo. Razlagam, tolmačim, se zaključujem, prepričujem zabitie brazilske buče.

Potem se sodnik zamisli.

»Jesti gobe, ki rastejo vse povsod, ni greh!«

»No crime aci!« vzvišeno razsodi. Stisne mi roko in zviška izusti svoje prve angleške besede, ki jih ne bom nikdar pozabil: »Man, you are free!«

Zabingljam z nogami, zunaj sijec sonce, ob počmeli steni onkraj rešetki se gunca obložena sladka papača.

• • •

»Ob božiču«, rečem Indijancu, najboljšemu prijatelju iz arestantskih dni, »se drži.«

Pokima, stisne ustnice, obraz mu otrdi, potem se obrne in gre nazaj med beton in železo. Pridel sem se posloviti. Za vseh 40, pravzaprav 39 jetnikov iz korespondence jetnišnice, sem kupil 20 kg banan in 5 kg pomaranč. Ždaj grem tudi jaz.

Zaživjam, dam roke v žep in prestopim črto med tlačenostjo in svobodo. Nad zeleno savano se visoko zgoraj brezbrinjo vožijo puhati oblaki, ptice pojajo, globoke vdihne jutranji zrak ...

»Hej,« zaslišim za sabo znan glas. Nekdo teče za mano. »Hej, počakaj!« Tako vulgarno zapovedovalen glas imajo samo policijski. Krdele puranjih mrvavljev me prešine. Nagonsko pospešim korak. Ne grem več nazaj, naj kar streljajo ...

Stražar, baraba, ki me je pred dobrim mesecem hotel posiliti, ki mi je nosil v samico vedno najslabše porcije, ki me je z gumijevko po glavi ob straku, me ujame za komolec in obrne nazaj. Sname klobuk, ponizno zamena in proseče iztegne roko.

»Daj kruzeiro, senor, budi dober, vsak nekaj da, ko odhaja ...«

Kazničnica postaja vse manjša. Vsakih nekaj krokov se obrnem in jo slikam. Na terasi mahajo tovariši. Skočim v zrak in zavirskam.

Moja prva pot je na pošto. Domov in v Tomasovi pišem, kje sem bil dva meseca, pišem, da sem živ in zdrav in da je zdaj vse v redu. Potem ščem nekaj knjig, da bi jih podaril tistim, ki so mi pomagali, se poslovim od dobrega telefonista, dobre ženice iz ZDA, dobroih snažnik iz političke postaje in dobrih otrok, ki so me hodili obiskovat ...

Boca Vista je edino mesto na ozemlju severne Amazonije, velike za tri, štiri Jugoslavije. V njej se sekajo tri makadamske ceste. Ena, po kateri sem prišel, jo veže s 4300 km oddaljenim Rio de Janeirom, druga vodi v Venezuela, v katero zaradi trimesečnega čakanja na vizum ne morem, preostala cesta se konča v Bom Finu ob reki Rio Tocadero, ki predstavlja mejo med Brazilijo in Gvajano. Torej brazilski vpliv seže samo še teh 120 km, potem se začne druga, mladca, socialistično urejena, svobodna dežela Gvajana. Tja, si rečem, in nikam drugam ve!

Motor me čaka na policiji v tem Bom Finu. Avtobusa tja ni, zato se poti lotim peš. Nobena stvar mi ni pretežka.

• • •

Bos je maham pod svobodnim soncem po vročem, prašnem makadamu, ko se za mano dvigne oblik prahu. Dvignem palec. Star razmajan landrover se ustavi. Živ možic zardelega debelušnega obraza premakne gajbe banan na zadnji sedež. Ko se peljeva po luknjah skozi savano, sem in tja ozajšano s šepom divjih palm, mu ponosno povem, da prihajam iz ječe.

»Vem,« brezbrinjo pokima, da že vse ve o meni, da so cerkevne sile iskale način, kako bi me rešile iz krempljev federalne policije, vendar je božja volja pač bila taka, da sem moral biti zaprt, proti tej autoritati

Kje so doberi starej časi

pa mi kaj. Predstaviti se mi za minijmarja, po rodu je Italijan, njegovo službeno mesto pa je v indijanskem rezervatu globoko v neprečudnih divjinah.

Pogovarjam se o tej Braziliji. Veliko ve, zanima se tudi za posvetne probleme. Razlagam mi, da je srednje ekonomiske moči Brazilije São Paulo. Najpomembnejše mesto ni ne nova prestolnica Brasília, ne mestno Rio de Janeiro. Ta São Paulo je nastal 25. januarja 1554. Takrat, ko je jezuitski pater Manuel de Reiva med malo polžil temeljni kamen nove naselbine peščice portugalskih kolonialistov, ki so se nabrali sem z vseh vetrov, služe dobiček na dobro oborjenih印第安人 pohodih v notranjost dežele. Portugalski pustolovci so preganjali in pobiali vse živo med Andi in Amazomico. Ko so se preganjalske domovilje malo unesle, so vzvezale plantaze kave.

Roku Tiste povezova São Paulo z rečnim sistemom Parana in La Plata in takim s strži v Buenos Airesu, Urugvaju in Paragvaju. Denar kavnih baronov je privabil izobražene strokovnjake Evrope, Japonske, ki so se organizirali in ustvarili novo industrijo. Prihajali so predvsem Nemci, Italijani ...

V Braziliji so mali oppomno, poceni delovne sile. Ljudje so bili pripravljeni gretati za bakšč. Industrijcem je uspel pogneti velike ljudske množice iz revnega poljedelstvenega podželja v predmetna delavska naselja. Motivirali so jih z vsemi razpoložljivimi medijimi, obdržali pa s prehransnimi samodejnymi mehanizmi. Znanje in poceni delovna sila sta povzročila stražno hitre razvoj domačega gospodarstva. Gospodarska ureditev je podobna liberalizmu zgodnje kapitalistične produkcije z vsemi svojimi nasprotnimi.

Danushnje načelje ustrezajo premožnemu delu prehvalstva, ne konstitui včerne ljudi, odviani so od trenutno najvišjih pričakovanih dobitkov, ob najmanjših možnih stroških.

Za tujimi firmami kot so Volkswagen, Ford, General Motors so nastale tovarne za druge potrošne dobrine kemične, farmacevtske, elektro industrije, ki je vse privabil ugoden trgovinski položaj z obilico vode, elektrike, naravnih surovin in delovnih sil. Reserve volje so skoraj neizmenne, saj jih dopolnjujejo priseljenici iz ostalih latinskih dežel.

BRANKO BABIĆ

NA KOZARI

Ko smo se v naši »prestolnici« ukvarjali z organizacijo in reševanjem številnih vprašanj »zaledja«, se je naša vojska nenehno bojevala na »mejah« osvobojenega ozemlja. Odbijala je napade sovražnika, ki je poskušal prodreti na osvobojeno ozemlje, in prehajala je v protinapade. V teh bojih je sodelovalo tudi naše letalstvo. Franjo Kluz in Rudi Čajevč sta bombardira in mitraljirala sovražni kove kolone in tako podpirala vojno pehotne. Kakšno silno navdušenje je zavladalo med borci, ko so videli svoja letala v napadu na sovražnika. To navdušenje se je odrazilo v juriših borcev, ki so napadajočega sovražnika razbijali in ga gnali nazaj na izhodišča. V teh bojih je bilo zajeto veliko orožja in med drugim tudi dva tanka. To sta bila prva partizanska tanka na Kozari.

Rudi Čajevč je 4. junija letel nad Banjaluko in bombardiral ter mitraljiral sovražne položaje. Ko se je vračal z bojnega poleta, je bil zadel od sovražnikovega protiletalskega topništva in je moral prisilno pristati nedaleč od Banjaluke na četniškem ozemlju. Bil je ra-

njen in ker ni hotel priti živ v polovražnika, se je ustrelil. Miha Jazbec, ki je bil tudi ranjen, so četniki ujeti in predali Nemcem. Pripeljali so ga v Zagreb in tam je podlegel ustasiščemu mučenju, ne da bi karkoli izdal. Medtem je Franjo Kluz nadaljeval z akcijami svojega letala vse do velike kozarske ofenzive.

Skoraj ves čas, ko je bil Prijedor v naših rokah, sem se zadrževal v mestu in neposredno vodil politično del pri organizaciji ljudske oblasti in sprejemovanju odločitev glede vprašanj, ki so pritiščala na nas. Priznam, da mi ni bilo najmanj lehkota. Ljudje so pričakovali od partije stalni za neštev vseh možnih vprašanj, ki so se vrstila kot na tekočem traku. Bil sem res sekretar okrožnega komiteja, vendar sem imel kar novinec: pri takem delu zelo malo izkušenj in konkretnega znanja, zlasti glede gospodarskih vprašanj. Tudi jaz sem prvič gradil nekaj novega, kot smo si takrat zamiljali, kako naj bi gradili nov svet na našem starega. Ceravno so bila z dimnjega vidika vsa ta vprašanja

skromna, pa so bila takrat, v tistih pogojih, dovolj težka, mnogo bolj kot podobni problemi, s katerimi smo se pomneje po vojni ubadali. Res smo imeli tudi nekatere strokovnjake za posamezna področja, vendar tudi oni niso še nikoli delovali v takih okoliščinah. S skupnimi modnimi smo pač iskali rešitve in ukljepali.

Kljub vojnemu času in izrednemu položaju, ko je bil Prijedor in vse naše osvobojeno ozemlje vendarle otoček sredi okupirane fašistične Evrope, je mesto bomo utrjeno. Ni bilo dneva, da ne bi organizirali razna zborovanja in manifestacije, kulturne prireditve in podobna sestanke in nastope. Ljudje so zadržali s polnimi pljuči in dlanji dušila svoji sprostvitvi. Muslimani, Srbji in Hrvati, vsi so se vključevali v to bomo dogajanje. Vse to življenje se je v glavnem odvijalo zvezek in posoki, ker je obstajala nevarnost bombnih napadov. Podnevi smo bili bolj delavni in smo se ubadali s problemi, mobilizirali smo in vključevali mlade v oborožene enote, kolikor je bilo zanje osredja. Za tiste pa, za katene se ni bilo orodja, smo organizirali razne delovne akcije, npr. čiščenje ruševin, urejanje mest in pri tem drugih delih, kjer koli je bilo pač potrebno. Kljub napornim, intenzivnemu delu in skrbem, ki so me obdajale, sem se tudi jaz vključeval v vse to razpo-

Povest iz XV. stoletja

JANKO BRUN 19

Sonce ne ljubi vitezov

Razigrano je govoril in poučeval Klemens.

— Vidiš, Rimski kralj je odšel v Nürnberg. Tam ga okronajo za cesarja. Postal bo gospodar Zahoda. Nato bo pritisnil na volilne kneze. Zahteval bo vojakov, da se bo obračunal z nekaterimi gospodi, ki so mu sovražni. Tudi njegov brat je med njimi. Pa celjska grof. Tisti Omer Hunyadi. To so vse možje nove dobe. To so volkovi, ki bodo razdelili svet. Zraven se bodo vmešali Turki in Benečani. Doživel bo še čudne stvari. Tega se zavej. Ko prideva na celjski dvor, te bo grof Friderik napravil viteza. Ako se boš pravilno ravnal boš nekega dne še državni plemenita, kajti cesar Friderik je stara baba, s katero bodo pometli. Razen neskončne potrežljivosti in neobčutljivosti za nesrečo, na njem sploh ni ničesar. Fuggerji so mu nadeli krono, toda tudi za Fuggerje prilej konec. V Firencah bankirji samo še čakajo kdaj bodo hanzeatska mesta začela vojno. Takrat jih mislijo finančno uničiti in prevzeti hančne posle na celjem svetu.

Klemen pa ga ni poslušal, temveč je premisljeval kdaj nastopi slovenski trenutek, ko mu bo dodeljeno viteštvlo.

Celec je pihal skozi nos in ga postrani pogledoval. Premisljeval je o svoji mladosti in o vsem prestanem življenju. Nazadnje je moral primati, da je Klemen prijeten družnik.

Tako sta potovala mimo Ljubljane na Štajersko.

Celcu se ni mudilo. Rad se je ustavljal v gostilnah in pri znanih grashčih. Takrat so veseljačili in popivali po celo noč. Tako je bilo tudi neko noč v gostilni pri Savinji. Zjutraj, ko je Celec vstal, se umival na dvorišču z vodo iz vodnjaka, se je po poti privila velika množica vojske. Celec je začuden opazoval deželne prapore, prapore Frankopanov, ki so jih nosile nepregledne množice kopjanikov.

Po lokah se je podobna kači vijugala konjenica.

Zadaj se je v oblačnih prahu valil pratež s topovi in množica kmetov.

Pred Celca je prijezdil vitez v sijajni opremi in divje zaustavil konja, da je žival skoraj klečnil na kolena.

Celec je opazoval viteza. Ko je le-oni privzal vitez in se mu za-smejal, ga je prepoznał. Bil je Lambergar.

Celec je mu priklonil in vprašal:

— Vidim, sila vojske se premika. Kam pa jih vodiš?

— Kam pa naj? Vojvoda Albreht in grof Ulrik prodirata na Kranjsko.

Nasproti jima gremo. Bojevali se bomo za plemenitega cesarja.

Celec je pokimal. Lambergarja je spoznal na turnirjih. Bil je sijajan v poveljnik.

Toda, ako se je sam grof Ulrik odločil napasti Kranjsko in se zato bojevali, potem verjetno ne bo prišel z majhno silo. Zvezal se je celo s cesarjevim bratom. No tokrat se bo Lambergarju slabo pisalo. Toda rekel ni nič. Modro je molčal in premisljeval, kako naj se izogni obema vojskama.

Takrat je prigolopiral konjenik in kar v loku zavil okoli Lambergarja ter ne da bi razjaha zarjavel:

— Milostljivi gospod. Grof in vojvoda sta na omi strani reke. Vitovec že brede vodo s konjenico. Prosijo vas da takoj pride.

Lambergar je še enkrat pomenljivo pogledal Celca in nato odpeketal.

Preden se je Celec opravil so zagrmeli topovi.

— Hitro, hitro! Je priganjal Klemena in ostale.

— Tam so naši, mar se jim ne bomo pridružili?

— Kaj si nor fant. Si se navečiš življenja. Sliši, kako pokajo puške.

Konje v galop. Dokler se ne razčisti se umaknemo h Galu. Si videl celo množico kmetov. Odkar je vojvoda postal cesar so kmetje z njim. Si predstavljaš, kako to presekova poravnana kosa.

— Ampak, kako naj pobegnem iz bitke? Kdaj pa boš potem vitez?

— Tepec! Zato jaz odgovarjam. Grof bo tudi brez nju zmagal. Si mora pozabil na Klemensa in Lackega. Zdaj je pravi čas, da ju naučiva lepega vedenja. Jutri bo grof že pred Kranjem. Takrat bo prišel najnič čas. Mar si zajel Lacki tebe in Vesne. Boš pustil nemačevano tako falitev? Ako to napraviš, potem ne boš nikoli vitez.

Klemen se je zamislil. Prisluhnil je daljnemu hrumu bitke. Prisluhnil pa je tudi svoji notranosti, kjer je še vedno tičala strašna žalitev, ker so ga osramotili pred žensko, ki ji je bil določen za varuh. Čast je treba čuvati. Predvsem pa mora vitez varovati nedolžno dekle. To je rekla sama princesa Katarina.

Tako so obrnili vozove in krenili proti Kamniku.

• • •

Lambergar je izgubil bitko. Z vso naglico se je umikal proti Ljubljani. Njegovi sli so pojezdili na vse strani, da obveste stanove in cesarja, da so knezi začeli verolomno vojno.

Za razbitimi ostanki njegove vojske se je v pospešenem pohodu pomikal Vitovec.

VELIKA KOZARSKA OFENZIVA

Zbor borcev Prešernove brigade

Borci VII. SNOUB Franceta Prešerna se bodo skupaj z občani in mladino zbrali v soboto ob 10. uri v Ribnem pri Bledu, da bi počastili obletnico ustanovitve slavne, edine Gorenjske brigade, ki je bila ustanovljena 12. julija 1943. leta v Davči.

Srečanje borcev Prešernove brigade v Ribnem ni slučajno. Brigada je v maju 1944 likvidirala nemško orodniško postajo v Ribnem in obravnavala s tremi nemškimi priseljenci, ki so se naselili na slovenskih domačijah v Koritnem. Akcija je bila na izredno izpostavljenem območju v trikotu Radovljica, Bohinjska Bistrica, Bled, koder so bile močne nemške postojanke. Gradnikova brigada je napadla v Spodnji Radovni ter postojanki Spodnje in Zgornje Gorje. Akcija 31. divizije je bila izredno drzna in uspešna. Takrat je bilo na Bledu, Bohinjski Beli in Radovljici 1040 sovražnikov vojakov, v Kamniških goricah in Jesenicah pa je bilo nadaljnih 1100 sovražnih vojakov.

Zmeda med sovražnikom zaradi drznega vdora Prešernove in Gradnikove brigade v blejsko kotlino je bila še toliko večja, ker so s težkim minometom izstrelili štirinajst min na Bled, Radovljico in Lesce. Čeprav napad ni imel kakih posebnih vojaških posledic, je za Nemce povenil hud poraz. Partizanske brigade so nekaznovane vdire na prag Bleda in tam napadale skoro vso noč. Prebivalstvo Gorenjske pa je dobilo veliko zaupanje v moč NOB.

Največji udarec za brigado je bila smrt namestnika komandanta I. bataljona Jožeta Valanta-Skake, ki je padel v neposredni bližini doma.

Štab 31. divizije 9. korpusa NOV in POJ je vsem borcem politkomisarjem, podoficirjem in oficirjem mot. 3. SNOUB Ivana Gradnika in 7. SNOUB Franceta Prešerna za njihovo držnost, iznajdljivost v borbi, za bliskovito in uspešno manevriranje po sovražnikovem terenu ter za vestno izvrševanje povelj, izreklo priznanje in pohvalo.

V soboto, 11. julija 1981 ob 10. uri se bodo Prešernovci pridružili na srečanju v Ribnem prebivalci Gorenjske in obujali spomine na NOB. Kulturalni program DPD Svoboda Ribno bo prijetna poživitev, vsi pa bodo zaplesali ob zvokih orkestra JLA.

Turistično društvo Preddvor

Ob 50-letnici novi prostori

Preddvor – Turistično društvo Preddvor bo prihodnje leto slavilo 50-letnico delovanja. Poleg turističnega društva Kranj, ki je slavilo že 100-letnico, je to drugo najstarejše turistično društvo v kranjski občini. Skupaj s podmladkom ima društvo okrog 900 članov in je tako med najstreljnejšimi v občini in tudi v Sloveniji. Za vesetransko aktivno delo pa je društvo v zadnjih letih že prejelo priznanja Turistične zveze Slovenije, Gorenjske turistične zveze in skupščine občine Kranj.

V začetku tedna so se člani društva sestali na rednem občnem zboru. Ugotovili so, da se število gostov v zasebnih turističnih sobah iz leta v leto povečuje. Mnogim lastnikom stanovanjskih hiš je namreč društvo pomagalo, da so pod ugodnimi pogo-

ji uredili turistične sobe. Pred leti so uredili tudi turistično poslovalnico, v kateri danes zaradi pomanjkanja prostora za druge dejavnosti v krajinski skupnosti, ne morejo več delovati. Zato so zdaj sklenili, da bodo zgradili novo turistično poslovalnico, na lokaciji, ki so jo izbrali že pred skoraj 20 leti. Precej denarja so že zbrali člani sami, nekaj so prispevale delovne organizacije in drugi. Zdaj pa upajo na širšo družbeno pomoč, da bi tako ob svečanosti ob 50-letnici že imeli nove prostore.

Omenimo še, da je društvo vsa leta skrbelo za urejenost kraja, da so redno nameščali smetnjake, vzdrževali klopi, kažipote in opozorilne table, organizirali očiščevalne akcije in podobno. Naloga, ki so si jo tokrat zadal, ni majhna, vendar upajo, da jih bodo uresničili.

Dve plošči – dva spomina

V Olševku in v Kokri so v nedeljo odkrili spominske plošče partizanskim kurirskim postajam in tako počastili dan borca in štiridesetletnico vstaje.

V Olševku, kjer so spominsko obeležje postavili na pročelje njihove osnovne šole in hkrati počastili tudi krajevni praznik, je zbranim govoril proborec Franc Puhar-Aci. Orisal je takratno vstajo na smrt obsojenih narodov, dosedanja štiri desetletja obnove, graditve ter oblikovanja samoupravnosti naše družbene ureditve in zatem zlasti poudaril današnje naloge še živečih borcev, ki nikakor ne smejo obstati kot veterani marveč stalno aktivno sodelovati z mladimi nasledniki pri premagovanju današnjih ekonomskih in drugih težav. O delu in nalogo tamkajšnje kurirske postaje G-20 pa je govoril takratni kurir Stene Stanko-Zdenko. Zatem je šolska mladina dopolnila prireditve s simpatičnimi recitacijami.

Nepričakovano veliko ljudi se je zbralo pri oddaljenem Suhadolniku nad Kokro, kjer so odkrili spominsko ploščo nekdanji kurirski postaji G-18. Ta kmetija pod Grintovcem oz. pod Kalškim grebenom je znana zlasti ljubiteljem gora in je bila tudi zatočišče nekdanjim partizanom in kurirjem. Številnim udeležencem: planincem, izletnikom, nekdanjim borcem in kurirjem, med katerimi je bil tudi Tine Zaletel, prvi kurir tega območja sploh, je spregovoril dr. Avguštin Lah o pomenu in obliki partizanskega boja in kurirskih zvez. Še podrobneje o delovanju in o žrtvah tamkajšnjih kurirjev pa je govoril preživeli kurir Lavtar-Riko, nakar je takratni komesar tega, četrtega sektorja kurirskih postaj

Jože Peklaj-Krištof odkril spominsko obeležje. Program je dopolnila mladina z recitacijami in pesmimi, nakar je sledilo prijetno tovariško srečanje.

V sklopu letosnjih jubilejnih proslav naše začetne borbe bo (precej jih je že bilo) na Gorenjskem obeleženih 39 nekoč delujočih kurirskih postaj na tem območju. Domača vse te prireditve se ob aktivnem sodelovanju krajevnih organizacij, šol in mladine nepričakovano razširijo na splošno manifestacijo naše pripadnosti ter pripravljenosti za delo in pot po skupnih izbojevanjih smernic naše samoupravne svobodne skupnosti.

K. M.

VAŠA PISMA

RAZMIŠLJAMO O ...

Cloveku je naravno okolje kot dobrina, ki ga spremlja, razveseljuje in mu krajeva težke življenske trenutke. Se v sanjah si ne moremo predstavljati življenja brez vitalne, spodbujajoče narave. Vendar ob takem stopnjevanju naše brezbržnosti si to ne bo mogoče le v meglehoričnih zamišljati, ampak bo postalo stvarnost. Naši potomci bodo mogoče že »uživali« umetne dobrine; narava se bo morala umakniti v oddaljene, očesu skrite rezervate. Ampak za to »veselje« bomo odgovorni mi, ki imamo še vedno ozke, malomešanske poglede in zvrščamo krivo v tej svoji zaprtosti drug na drugega. Če že mora na roditvenih poljih in gosto tkanih gozdovih rasti beton in asfalt, potem naj ljudje vsaj okrog svojega plota poskrbe za znosno, normalno življenje.

Ali smo se že kdaj z odprtimi očmi sprehodili po mestnih ulicah, kjer je večji pretok ljudi, samopostežne trgovine, avtobusne postaje, kioski s topimi obroki ...? Smo opazili, da se ceste, parki in travnate preproge dušijo pod množico odvrženih odpadkov? Nas je že kdaj zalažila rdečica sramu zaradi tega? Ali pa nam je vid in razum že povsem otopen, da tega sploh ne opazimo več in tudi sami mimogrede odvržemo kos embalaže pred sosedov prag. Res, nesnago odlagamo čim dlje od domačega plota, naj se drugi »kopljajo« v njej. Če pa opazimo pred lastnim pragom odpadke, ki jih je vrgel naključni sprehajalec, se že jezimo na neučinkovitost komunalne službe, na premajhno število posod za odlaganje smeti, na barbarsko kulturo itd. Vendar so minili časi, ko smo krivdo valili samo na komunalce in bomo morali najprej pri sebi razčistiti o odgovornosti nas samih, kajti z umiranjem narave umira tudi človeštvo.

Se zadnji biser, na katerem se je lahko odpočilo oko in brez strahu opazovalo lepoto pokrajine, so uničili brezvestni nedeljski izletniki in zasičili gozdove in planine s plastiko in ostalimi negnilečimi odpadki.

Ali smo še vedno barbarski narod, ki mu le prisila in zakonska določila pridejo do živega? Potrakajmo na našo vest in se vsaj včasih zamislimo o teh perečih problemih varstva okolja. Ne pustimo se predati valovom potrošniške avtomatizacije, ki nam krha čustva do lepega, življenskega.

Janez Jelenc
Škofja Loka

Crtomir Zorec

POGOVORI O TRŽIČU,

NJEGOVIH KRAJIH IN LJUDEH

(6. zapis)

Čas bi že bil, da se spod Ljubelja spustim po prelepri gorski cesti v dolino, v Tržič. To je pomanjševalnica za trg, ki pa velja že od 28. novembra 1926 tudi uradno za mesto. In se kot zadnje uvrstilo v venec starih srednjeveških gorenjskih mestnih naselbin, kot so Kranj, Škofja Loka, Kamnik in Radovljica. (Seveda so na Gorenjskem še drugi kraji, ki jih danes štejemo kot mesta

– Bled, Jesenice, Domžale idr., vendar bolj zaradi številnosti prebivalstva in gospodarske rasti, ne pa zaradi izrazite srednjeveške urbane zasnove kot je to primer prav pri Tržiču).

MOŠENIK IN BISTRICA

Slišal sem že od bralcev prejšnjih zapisov o gorenjskih krajih in ljudeh, da radi prisluhnejo tudi kramljanju o jezikovnih izvirih vodnih, gorskih, ledinskih in krajinskih imen. Seveda je to največkrat le ugibanje, domnevanje, tavanje v temi negotovosti časov, ki so že zdavnaj prešli. Tudi učeni jezikoslovci le prečestokrat ne morejo razložiti vsake uganke jezika razrešiti. Manj poklicano pero pa sme zato le plaho iskat, se loviti, spraševati.

No, tak primer je s tržiškim Mošenikom. Močnim potokom, ki se prav v Tržiču združi z Bistrico v reko (če ne le rečico?) Tržiško Bistro.

Mošenik! Odkod tekoči vodi to ime? Mar je kaj v sorodstvu z istrško Moščeničko Drago, z Moščenicami, z Moščenikoma pri Domžalah in pri Zagorju, z Moščanci, z Moščanči, z Moščo, z Moščami ali pa celo z vrsto slovenskih Most? Da, vse kaže, da je ime Mošenik, ki privre iz ljubeljskega skalovja in kot močan in hiter potok zdrvi v ozko dolino nad Tržičem, res dobil ime od številnih mostov, ki so pešem, jezdecem in vozovom pomagali prehajati čez vodo ob vijugavi stari gorski tovorniški poti. Le-teh je bilo toliko več, kolikor bolj so Mošenik izrabljali za pogon žag, mlinov, izpiranje rud, železarskih potreb, v novejšem času tudi za elektrarniške turbine. Skrajno koristna vodna moč pravčata pomoč že toliko stoletij tržiškemu sprava le obrtniku in ruderstvu, pozneje tudi tržiški industriji. Vse do današnjih dni!

Kaj pa ime Bistro? Ki pa ni vedno le vodno ime, večkrat je tudi kraj tako poimenovan (Bistro pri Tržiču, Ilirska Bistrica, Slovenska Bistrica, Bistrica ob Sotli, pri Rušah, pri Mokronugu, pri Kranju, pri Črnomlju, pri Šmarjah, pri Limbušu, Bistrica pri Kamniku Bistra pri Vrhniku in pri Ravneh. In še in še bi se dalo naštaviti. Posebno

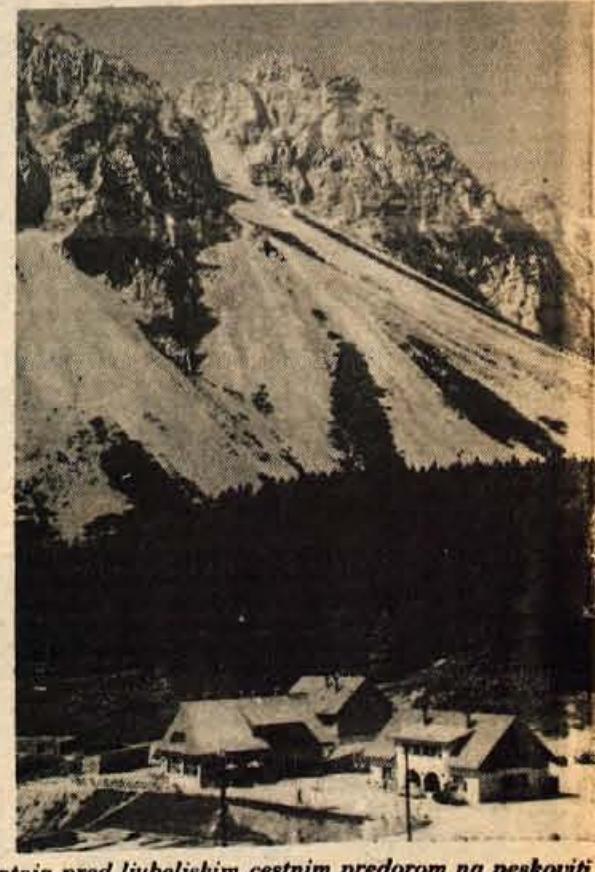
se vodnih imen iz te jezikovne družine.

Sicer pa je bilo to krajevno in vodno ime že mnogokrat razloženo: pomeni pač čisto, bistro, hladno vodo. Vsekakor pa tudi hitro tekočo vodo. Posebno, če upoštevamo poljski in ruski izraz »bistro« za način »hitri«. Ko Poljak ali Rus nekoga vzpodbjata k hitrejšemu koraku ali spešnejšemu delu, vzklikata: »bistro, bistro!«

No, tako nas je kramljanje zdaj zaneslo že do vedno bolj modnega imena za malo točilnico, zajtrkalnico, za bufet (izg. bistré), ki jim v zadnjem času pravijo (pač po francoskem vzgledu) »bistro«. In že smo, morda malo šaljivi razlagi, te »francoske« besedice: da je res le slovanski izvor, češ, da so mimo takih malih krčem, obcestnih goštilnic, nekoč hiteli poljski ali ruski vojaki (morda le vojni ujetniki?), želeli biti čimprej postreženi in vzkligliki bistro, bistro! Odtod (?) torej ta »francoska« besedica, ki pa že postaja tudi pri nas domača. Saj je res dosti bolj domača kot tuj »bistré«.

A treba je le spet stopiti na trdnješa tla, h zanesljivejši besedi! Izvir Mošenika je v skalovju visoke Košute, vzhodno od Sv. Ane med vrhovoma Rjave peči (1615 m) in Babe (1966 m). Potok potem hiti mimo Jurja in Lajbe do Potočnika, kjer sprejme prvi večji prtok izpod Prevala (1309 m). S Srednjega vrha (1411 m) privre v Mošenikove vode Tominčev potok, tudi ta z zahoda kot drugi desni prtok. Prej pa že po izviru oblikuje prelepot Tominčev slap, vreden obisk in ogled.

Kot edini lev potok daje svojo vodo Mošeniku izpod Kofc (1505 m) in Bele peči (1330 m) Gebrov potok. V prisojnem pobočju, vzhodno od Mošenikovega toka, je še nekaj nazaj selkov, ki pestre to lepo deželico pod Ljubljanjem: Bobenica, Črni gozd, Javorje, Reber, Pod Košuto, Guba idr. Že v dolini ob vodi so Čegeljše (tu je elektrarna), malo više pa sta Deševno in Spiček. Vse te »vasice« in zaselke imenujemo sedaj kar s skupnim imenom »Podljubelj«, če tudi je vas celih 9 km dolga. Podljubeljčani (po starem tudi Sentjančani) danes niso prav nič započavljeni ali odrezani od velikega sveta in prometa. Vso »dolgo vase« povezuje s Tržičem in Ljubljano, umno speljana in dobro zavarovana, leta 1964 nanovo zgrajena cesta, splošno priznana kot najlepša cesta, splošno povezava prek Karavank med dvema državama, hkrati pa med matično domovino in rojaki onstran gorja, ki povezujejo, nikoli pa ne ločujejo matere Slovenije od še trdno zvestih potomcev stare Karantanije ...

Pogled z obmejnega platoja pred ljubeljskim cestnim predorom na peskoviti plaz pod Begunščico

Številne proslave

Radovljica – V počastitev dneva borca in 40-letnice vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti je občinski odbor ZZB NOV Radovljica pripravil v petek, 26. junija, v avli osnovne šole Anton Tomaž Linhart proslavo, na kateri je o pomenu obletnic in nalogah borčevske organizacije v sedanjem času govoril predsednik občinske organizacije ZZB NOV Slavko Staroverski. Na

J. Role

37. mednarodna kolesarska dirka Po Jugoslaviji

Ropret junak Vršiča

Bojan Ropret, lanski zmagovalec jugoslovanskega toura, letosni junak Vršiča in nočnega kriterija.

KRANJ — Z osmo etapo od Kobarija do Krana (126 kilometrov) se je v soboto končala letošnja 37. mednarodna kolesarska dirka Po Jugoslaviji. Na startu v Beogradu, kjer se je začela 1104 kilometre dolga pot po Srbiji, Vojvodini, Hrvatski, Bosni in Sloveniji, se je zbralo 90 tekmovalcev iz dvanajstih držav Evrope, Afrike in Amerike ter tri jugoslovanske selekcije. Dirko je končalo 72 kolesarjev.

Sovjetski reprezentanti ves čas tekme niso imeli enakovrednih nasprotnikov. Njihov tekmovalec, 19-letni Rihon Suun, je običek rumeno majico že po 36 kilometrih od starta in jo nosil vse do Krana. Tu pa je moral predati svojemu rojaku Pjotru Ugrumovu, ki je postal končni zmagovalec jugoslovanskega toura. Sovjetki kolesarji so osvojili tudi vse etape, razen druge, v kateri je bila najhitrejši Nizozemec Moons. Kako močna je njihova ekipa, pritači tudi tale droben podatek: načel sovjetske skupine stava je ob neki priliki izjavil, da ima kar 72 kandidatov za reprezentanco.

S tako številnim zaledjem vrhunskih kolesarjev se seveda načel reprezentanti ne morejo enakovredno boriti, čeprav so na dirki Po Jugoslaviji Ropret, Frelih, Polončič, Cuderman, Bulić in Borovičanin od vseh sodelujočih skup nudili najmočnejši odpor sovjetskim favoritom.

Sobotna etapa od Kobarija do Krana je bila od vseh najtežja, saj je tekmovalce čakal naporen vzpon na Vršič. Do podnožja so zato vozili dokaj lezerno. Sele na desetero ovinkov se je izdvajala petnajsta, med njimi Ropret, Bulić, Polončič in Borovičanin ter val sovjetski reprezentanti. Na polovici vzpona pa se je Ropret odločil za samostojen pobeg. Več kot tisoč navijačev ga je na vrhu pozdrivilo kot zmagovalca, junaka Vršiča. 19 sekund za njim je vrh osvojil Bulić, Ugrumov je zastopal 26 sekund, Averin 28, Polončič 32, Miščenko in Bedin 44 ter Borovičanin 48 sekund. Rumena majica Suun se tu ni preveč izkazala, zaradi pomoči rojaka pa so ga na koncu sodniki kaznivali še z minutom in pol odbitka.

Spust z Vršiča vrstnega reda ni bistveno spremenil. Bulić je ujel Ropreta, ta pa naša reprezentanta nista združila silovitega nasoka zadevovalec. V Gozd Martuljku so se jima pridružili Polončič, Italijan Bedin ter Miščenko, Averin in Ugrumov.

Najhitrejši na cilju v Krnu

Predsednik izvršnega sveta skupščine občine Krjan Milan Bajzelj je poldne sprejel vodje reprezentance, člane organizacijskega odbora in novinarje. Krjan je znova potrdil sloves vodilnega kolesarskega mesta pri nas, tako po odiščeni organizaciji kot prisrenem sprejemu udeležencev dirke.

mov iz sovjetske ekipi. V silovitem finiju so vozili proti Kranju. Suun je na Jesenicah, kjer je Averin osvojil leteti cilj, za njimi zastopal že za 2,50 minute. Tedaj je postalno jeno, da bo izgubil rumeno majico.

Številni gledalci, ki so junake dirke posodrževali in bodrili vzdolž cele proge, so pripravili izredno pričetek sprejem tudi v Krnu. Žal se jih ni uresničil, ker je v Krnu etapa osvojil eden od naših reprezentantov. Ciljno črto so prvi prevozili Miščenko, Averin in Ugrumov, deset sekund za njimi pa so bili Ropret, Bulić, Polončič in Bedin. Cuderman je bil osmi, Borovičanin enajsti, Frelih (vsi iz jugoslovanske ekipi) pa dvaindvajseti.

Vrstni red po osmih etapah: 1. Ugrumov 27:28,36, 2. Suun (oba SZ) 27:33,53, 3. Polončič 27:34,66, 4. Ropret (oba Jug. A) 27:34,58, 5. Bedin (It.) 27:38,30, 6. Averin 27:37,38, 7. Miščenko (oba SZ) 27:39,01, 8. Halasz (Mađ.) 27:40,47, 9. Demidenko (SZ) 27:41,38, 10. Bulić (Jug. A) 27:42,23, 14. Cuderman, 19. Borovičanin (oba Jug. A), drugi naši pa so se ustrelili takole: 37. Lojen, 38. Udovič, 41. Dostanić, 43. Cerin, 53. Frelih, 62. Arsovski, 63. Rakua, 68. Stojanović, 69. Žabbi, 70. Cubrić, 71. Muša.

Ekipni vrstni red: 1. Sovjetska zveza 82:29,19, 2. Jugoslavija A 82:44,56, 3. Italija 83:18,13, 11. Jugoslavija B, 14. selekcija republike.

Zeleno majico je osvojil Ugrumov, ki je bil najboljši tudi v gorskih ciljih (Ropret tretji), medtem ko je leteče cilje v skupnem seštevku dobil Gri Kanellopoulos (Ropret tretji).

Vodje sodelujočih skup, člane organizacijskega odbora in novinarje je popoldne sprejeli predstavniki izvršnega sveta skup: Štefan Bajzelj, zvečer pa je bil na sporedu že prvi mednarodni nočni kriterij. Na ulice je pritegnil več tisoč Krjančanov, ki so načudeno spremljali boje in bi bilo zato prav, da bi kriterij postal tradicionalen.

Mladinci so vozili 30 krogov okrog Globusa in Trga revolucije. 18 kilometrov dolgo pot je najhitreje prevozil Savčan Matjaž Zevnik, ki je zbral 33 točk, tri več kot drugi Darko Tunić. Sandi Pačep (Novotek) je bil s 18 točkami tretji, Drago Lah (Rog) s petimi četrti, Marko Polanc (Sava) pa s štirimi peti.

Člani, žal se kriterija niso udeležili sovjetski tekmovalci, so vozili 50 krogov v skupni dolžini 30 kilometrov. Junak je bil domačin Bojan Ropret, ki je na polovici proge vodil za približno sto metrov, nekaj krogov pred koncem pa je zasedovalni skupini pribil povsem za hrbot. Vrstni red: 1. Ropret 47 točk, 2. Frelih (oba Sava) 28, 3. Ghiroto (Italija) 18, 4. Kvetan (CSSR) 13, 5. Papadakis (Grčija) 3.

Sobotni kolesarski praznik v Krnu je bil tako končal. Zbrali smo nekaj mnogi naših udeležencev o dirki Po Jugoslaviji. FRANC HVASTI, zvezni trener: »A reprezentanca je vozila zelo slabo, tovarisko. Bili smo praktično edini, ki smo se kolikortoliko uspešno upirali sovjetski premiči. Več, žal, nismo mogli storiti. Slike bi bila gotova povsem drugačna, če Sovjetov ne bi bilo. Z uvrstitev sem zadovoljen. Pohvaliti moram tudi drugo našo skupino, medtem ko od tretje, ustavljeni pred samim startom, posebno uspeha nisem pribakovao.«

VINKO POLONČIČ, tretjevrščeni: »Konec dober, vse dobro. Z uvrstitev sem zadovoljen. Drugo mesto mi je ušlo le za sedem sekund. Ce ne bi že v prvi etapi zaostal za pet minut, bi bil morda vrstni red drugac. Tako pa je bilo razliko težko nadoknaditi.«

BOJAN ROPRET, četrtni: »Zadnjega etapa je bila najtežja. K sreči Vršič dobro poznam

in sem vedel, kje moram uiti. Žal pa sva bila po spustu z Buličem prešibka, da bi obdržala razdaljo pred zasedovalci. S četrtim mestom sem povsem zadovoljen.«

Bruno BULIĆ, deseti: »V zadnjem etapi smo zelo dobro vozili. Škoda, ker je nismo zmagali. Mislim, da smo dokaj usklajena, slota ekipa, ki bi v naslednjih petih, šestih letih lahko se veliko pokazala.«

Marko CUDERMAN, štirinajsti: »Nisem pribakoval, da se bom ustrelil med prvih petnajst najboljih. Videl sem se nekje okrog tridestetega mesta. Zato sem uspeha še bolj vesel. Zadnjega etapa je bila najtežja. Tri kilometre pod Vršičem sem zaostal za skupino, ki jo je bilo potem nemogoče dohiteti.«

Drago FRELIH, kapetan reprezentance: »Na dirki Po Jugoslaviji sem sodeloval že desetič. Bilo je naporno. Konkurenca je bila ostra. K uspehu prve ekipi je veliko pripomogla druga, medtem ko tretja po mojem mnenju skoraj ni sodila na dirko.«

H. Jelovčan

REPREZENTANTI IZBRANI

KRANJ — Zvezni trener Franc Hvasti je določil člansko državno reprezentanco, ki bo do 17. do 19. julija sodeloval na balkanskih prvenstvih v Gabrovu v Bolgariji. Za ekipo vožnja, v kateri Jugoslovani branijo lanski naslov balkanskih prvakov, je izbran Ropret, Bulić, Polončič in Čerina — Udovič je v rezervi — v posmehni vožnji pa bodo razen njih sodelovali še Borovičanin, Cuderman in Dostanić.

H. J.

Svetovna rekorderka Lina Kačjušite na kranjskem plavalnem mitingu

IMAM IZREDNE POGOJE ZA TRENING

KRANJ — Osrednja osebnost plavalnega mitinga ob dnevu borcev v Krnu, na katerem je nastopilo prek dvesto plavalcev iz Nemške demokratične republike, Italije, Madžarske, Poljske, Romunije, Sovjetske zveze, Avstrije, Iraka in Jugoslavije, veden na obeh številnih gledalcev ter najboljša »strofeja« v knjigi zbiravelcev avtogramov. Je bila vsekakor 17-letna Lina Kačjušite, simpatična Litvanka iz mesta Vilnius, ki je v svoji športni karieri že dosegla domača vse. Je sovjetska, evropska in svetovna rekorderka v disciplini 200 metrov prsno. Njen čas 2:28,36, dosegel pred dve meseci letoma v Potsdamu v Nemčiji, velja še danes, čeprav vemo, da se plavalke v nekaterih disciplinah zaradi izredne konkurenco in skupkovitega razvoja tege sporta kar menjavajo na vrhu lestev evropskih in svetovnih rekordov. Odlične rezultate ima Lina tudi na polovico krajši proggi. Od vseh zmaga pa je najljubša tista na olimpijskih igrah v Moskvi, ko se je pred domaćim občinstvom s silovitim finisem v zadnjih metrih dokopal do zlate medalje.

»Plavam že od leta 1974, torej že polnih enajst let,« je pripravovala Lina, sicer studentka zemljepisa, po končanem tekmovanju v Krnu, ko je je trenerica zaradi takojšnjega odhoda skopjo odmerila čas za naš pogovor.

»Imam odlične pogoje za trening. Zjutraj vstanem ob pol petih. Čez pol ure sem že v bazenu, kjer ostanem vse do pol devete ali devete ure. Zatem sledi sota in utenje, popoldan pa zopet trening od štirih do sedmih, neredko tudi do pol osmih. Treniram šestkrat tedensko, vsak dan pa prepisujem od dvanajst do štirinajst kilometrov. To je t.i. običajni trening, ki pa pred pomembnejšimi tekmovanji postane bolj intenziven, takrat pa več pozornosti posvečamo tudi psihotski pripravljenosti. Te so namreč všeši odlične.«

Kot kažejo rezultati, je Lina dobro motivirana pred pomembnimi tekmovanji. V Krnu je že prvi dan stola na zmagovalne stopnice, saj je v svoji disciplini 200 metrov prsno krepko opravila z vsemi tekmicami. Se najbolj se ji je približala prijateljica iz reprezentance, komaj 11-letna Olga Zelenkova, v kateri vidi Lina že sedaj svojo najmočnejšo nasprotnico.

»V Krnu sem dosegla pribakovani rezultati, saj sem računala na čas okoli 2:40. Sicer pa sva s trenerko letos vse priprave podredili evropskemu prvenstvu, ki bo pri vas v Splitu. Prav v Jugoslaviji ste v zadnjih letih yrzajili nekaj odličnih tekmovalcev. Kraljica Petrič sta močna konkurenca našemu Salnikovu, v evropski vrh se prebijajo tudi dekleta. V Splitu niste brez možnosti, je povsem resno delila počitve na račun našega plavanja svetovna rekorderka. Na vprašanje, kakame rezultate sama pričakuje na prvenstvu v Splitu, je Lina Kačjušite le skomigala z rameni, nato pa dodala, da bo skušala dosegeti le dober čas. Lahko je domnevamo, da bo v splitskem bazenu nakovala ne le prvo mesto, temveč tudi svoj dve leti star svetovni rekord.«

Letni bazen v Krnu je dva dni gostil najboljše plavalce in plavalke iz devetih evropskih držav. Pred številnimi gledalci in uglednimi družbenopolitičnimi delavci Slovenije in Gorenjske je bil ta miting evropsko prvenstvo v maleme.

Štirinajsti mednarodni plavalni miting Kranj '81

Lovorika Jugoslaviji, Boruto Petriču pa štiri zmage

Predsednik GZ Slovenije Andrej Verbič je bil predsednik častnega prireditvenega odbora štirinajstega mednarodnega plavalnega mitinga ob dnevu borca.

Moštveni vrstni red — miting — 1. SFRJ I 6207, 2. Triglav (Kranj) 6044, 3. Romunija 5926, 4. Poljska 5827, 5. Jugoslavija II 5578, 6. NDR 5568, 7. Slovenija I 5493, Fuzinar (Ravne) 5328, 9. Triestina 5318, 10. Slovenija II 5130;

Moštveni vrstni red — troboj — 1. Slovenija 173, 2. Furlanija-Krajinica 109, 3. Koroška 67.

Rezultati — moški — 100 m kravlj: 1. Sinčinger (WN) 54,65, 2. B. Petrič (SRS) 54,65, 3. Beyer (K) 55,60; 400 m kravlj: 1. B. Petrič 4:03,88, 2. D. Petrič (oba SRS) 4:05,54, 3. Čehovski (BSSR) 4:13,22; 200 m: 1. Kovacec (Mad) 2:32,10, 2. Pavlič (SRS) 2:37,11, 3. Coconescu (Rom) 2:37,85; 100 m hrbitno: 1. Januszkiwicz (Pol) 1:00,66, 2. Hoffmeister (NDR) 1:01,75, 3. Kov (SRS) 1:03,34; 100 m delfin: 1. Višan (Rom) 58,92, 2. Bučenec 59,33, 3. Mjassnikov (oba BSSR) 59,80, 4. B. Petrič (SRS) 59,93; 200 m kravlj: 1. B. Petrič (SRS) 1:58,43, 2. Sinčinger (WN) 1:59,48, 3. D. Petrič (SRS) 1:59,91; 1500 m kravlj: 1. B. Petrič 16:09,64, 2. D. Petrič (oba SRS) 16:10,74, 3. Missano (MOZ) 16:58,11 (absolutni rekord FJK); 100 m prsno: 1. Kovacs (Mad) 1:10,26, 2. Pavlič (SRS) 1:10,39, 3. Coconescu (Rom) 1:13,01; 200 m hrbitno: 1. Januszkiwicz (Pol) 2:09,36, 2. Kov 2:11,32, 3. Novak (oba SRS) 2:12,45, 200 m delfin: 1. Kollo (Mad) 2:09,15, 2. Višan (Rom) 2:10,01, 3. E. Sevo (BSSR) 2:11,62, 4. D. Petrič (SRS) 2:12,25, 200 m mešano: 1. B. Petrič (SRS) 2:14,28, 2. Januszkiwicz (Pol) 2:16,39, 3. Novak (SRS) 2:16,65;

Stafete troboja treh dežel: 4 × 200 m kravlj: 1. Slovenija 8:28,56, 2. FJK 8:29,30, 3. Koroška 8:30,96, 4 × 100 m mešano: 1. Slovenija 4:15,10, 2. Koroška 4:18,40, 3. FJK 4:20,30; ženske — 4 × 100 m kravlj: 1. FJK 4:16,63, 2. Slovenija 4:16,60, 3. Koroška 4:16,63; 4 × 100 m prsno: 1. FJK 4:42,50, 2. Slovenija 4:45,80, 3. Koroška 5:04,21.

D. Humer
Foto: M. Ajdovč</

Vaterpolo

PERANJ PREPRIČLJIVO

Kranj - Letni bazen v Kranju je ob koncu gostil vaterpolska moštva VP Vodovodnega stolpa in reprezentan Gorenjske, ki so se borila na tradicionalnem vaterpolskem turnirju. Najlepša so imeli vaterpolisti VP Kranj, ki so izdelali osvojili prvo mesto, saj so uspešno zmagali tudi drugo in tretjo.

Na turnir so prišli vaterpolisti drugih moštva iz Kamnika, ki so se tudi pred tekmo zapustili turnir. Pri tem so tudi diskvalificirani. Kamničani se v svojih sestavah niso strinjali s sestavo in to je bil tudi glavni vzrok, da so med turnir nepravilno prehiteljevo, vožnja po levi in tako dalje.

»Res je na gorenjskih cestah letos slabša prometna situacija, če upoštevamo samo hude posledice nesreč,« pravi komandir prometne postaje Kranj Lojze Miheličič. »Vendor pa je že v spomladanskih mesecih na gorenjskih ce-

Gostejiši promet, več prekrškov

Do konca junija je bilo na gorenjskih cestah že 12 mrtvih - Prometna milica se je skupaj s splošnimi postajami bolje pravila na povečan promet v poletni sezoni.

Kranj - Čeprav se je tako letos kot lani v prvem pollettu prizadelen na gorenjskih cestah enako število prometnih nezgod s telesnimi poškodbami in večjo materialno škodo - 52, pa so vendorle posledice letos dosti hujše. Lani je namreč v šestih mesecih v teh nesrečah umrlo manj ljudi, le trije, letos pa kar 12. Tem nesrečam niso botrovali nič drugačni vzroki, kot pa so značilni za nesreče pri nas že vsa leta. Tako je na prvem mestu neprimerena hitrost, sledi nepravilno prehiteljevo, vožnja po levi in tako dalje.

»Res je na gorenjskih cestah letos slabša prometna situacija, če upoštevamo samo hude posledice nesreč,« pravi komandir prometne postaje Kranj Lojze Miheličič. »Vendor pa je že v spomladanskih mesecih na gorenjskih ce-

Avtomoto šport

USPEŠEN NASTOP GORENJCEV

Tudi na drugi tekmi za republiško prvenstvo v kartingu v Svetini so se gorenjski tekmovalci solidno uvrstili. Sandi Jakopič, član AMD Bled, je bil v svoji kategoriji drugi. Njegov klubski tekmovalec Lado Berce pa je bil v kategoriji 125 kubičnih centimetrov - C2 šesti.

Matevž Jenkole

AHACIĆ ŠESTI

Na peti dirki za državno prvenstvo v motokrosu v kategoriji do 250 kubičnih centimetrov v Čačku se je od gorenjskih tekmovalcev najbolje uvrstil Branko Ahacić (AMD Tržič). Zasedel je šesto mesto. Matjaž Globočnik, prav tako AMD Tržič, je bil deseti in Jože Rendulič (AMD Kranj) osemnajsti. Ekipno so bili Tržičani drugi.

Atletika

KO LAJNE TUDI ZA TRIGLAVANE

Z letosnjega državnega prvenstva za starejši mladinci in mladince se atleti kranjskega Triglava vratajo z odličnimi dosežki. Mladinke so tekmovali v Senti Rantovi. Je v višino skočila 174 centimetrov, kar je bilo dovolj za osvojitev državnega naslova. Pavlinova je v isti disciplini s 180 centimetri zasedla osmo mesto. Drugi naslov je Triglavu prizorila Petavsova, ki je kroglo zaučala 12,75 metra.

Starejši mladinci so nastopili v Zrenjaninu, kjer so prav tako posegeli po kolajnah: Gašper je z rezultatom 13,78 metrov v metu kroglo v Sajovic s 380 centimetri v skoku v višino s palico sta osvojila brodasti kolajni. Omerja je v trošku dosegel 13,44 metra, Sandi Leben v metu kroglo in Andrej Hrovat v teknu na 1500 metrov pa sta zasedla osmo mesto.

MITING OB DNEVU RUDARJEV

V počastitev praznika dneva rudarjev je atletski klub Velenje pripravil međunarodni atletski miting, ki so ga udeležili tudi številni znani atleti (Milić v metu kroglo, Pisić na visokih ovirah, Primorac in Durović v metu kopja). Najboljši rezultat mitinga je dosegel Vladimir Milić, ki je kroglo zaučal 19,20 metra daleč. Odličen rezultat je dosegel pionir Aleš Mencinger (AK Triglav), naj je 600-gramska kopje vrgel 55,11 metra. V isti disciplini sta Kabič in Leben dosegli rezultat 48,64 in 47,28 metra. Pohvaliti velja tudi Kukovič, ki je v teknu na 1000 metrov zmagal s časom 2:45,12.

L. Kogovšek

»Čeprav so tudi za prometne miličnike in druge miličnike poletni meseci tudi čas dopustov, smo vendorle uspeli, da bomo v teh dveh mesecih okrepili prometno službo. Vozni pogoji na gorenjskih cestah so namreč takki kot lani, saj razen vzdrževalnih del ni bil izboljšan nobeden od cestnih odsekov, na katerih se pripeti največ prometnih nezgod. Prav zato bomo z večjim nadzorom v prometu, tudi s civilno patrilo skušali vplivati na pravilnejše ravnanje udeležencev v prometu ter na zmanjševanje najhujših prekrškov, kot so nevarno prehiteljevo, izsiljevanje prednosti id. Okrepili smo tudi prometno službo na najprometnejših križiščih kot na primer v križišču pri kranjski Iskri in na Jesenicah.«

Na katerih odsekih gorenjske magistrale pa kaže biti še posebej previdens?

»To je predvsem Jepreca, potem Naklo pri avtobusnem postajališču in tudi nadvoz, kjer so pogosti naleti vozil, ozko grlo pa so tudi Jesenice s Hrušico in ovinkasta cesta proti Kranjski gori.

Gost promet je ob sobotah in nedeljah tudi v Lesčah v križišču Valant, ko se na magistralno cesto vključujejo vozniki z Bleda. Sicer pa bo potem, ko se začnejo kolektivni dopusti, v jutranjih koničah v industrijskih sredinah dosti manj prometa. Med tednom bodo promet sicer gostili tudi tovornjaki, vendor pa od srede junija pa do 15. septembra ob sobotah ne bo na cesti tovornjakov s priklopnikom; to bo že ob vseh dosedanjih celoletnih omemljivih prometa na magistralnih cestah glede tovornjakov, delovnih strojev, vozil avtosol in drugih ob petkih, nedeljah, dnevom pred prazniki in zadnji dan praznikov vsaj nekaj omiljeno gostoto prometa na preobremenjenih gorenjskih cestah.«

L. M.

S SODIŠČA

Sladko govoril, mislil na denar

Leka Dževad je celih devet mesecev obljubljal poroko dekletu, čeprav je že poročen, pri tem pa se ni branil tudi njenega denarja

Na devet mesecev zapora je senat temeljnega sodišča v Kranju obsodil 28-letnega Leka Dževada iz Gnjilana, po poklicu trgovskega pomočnika, zaradi goljufije. Leka je v letu 1978 in 1979 v Kranju služil vojaški rok. Na eni od proslav se je spoznal z dekletom, s katerim je potem navezel tesnejše stike, tako da je kasneje prišlo celo do pogovora o poroki. Leka je govoril, da je študent fakultete za sociologijo, zaposlen pri Delu kot novinar in da ima v Ljubljani stanovanje. Dekle je verjelo obljubbam Giovani, kot se ji je predstavil, in ni podvomilo lepim besedam, čeprav sta datum poroke od maja 1979 prestavila na september istega leta. Ko je odslužil vojsko, ga je obiskala v Nišu, kjer mu je tudi izročila 30.000 din, da bi jih zamenjal v marke. »Giovani pa denarja ni zamenjal, pač pa ga je porabil, tako kot tudi že prej, ko je bil še vojak in mu je od časa do časa dajala manjše zneske od 500 do 3000 din. Kupila pa mu je tudi ročno uro, obleko, perilo, plačevala zapitke, jedačo itc.

Leka pa ni bil ne novinar, ni imel ne stanovanja v Ljubljani, niti prost ni bil, saj je poročen in ima dva otroka. Končal je učiteljske, zaposlen pa je kot prodajalec avtomobilskih delov v Gnjilanih, ob delu pa studira na pravni fakulteti.

Leka Dževad je sicer priznal pred senatom sodišča, da je od dekleta res prejemal denar in darila, vendor pa se ji je predstavil s pravim imenom in tudi ji ni govoril, da ima stanovanje v Ljubljani in podobno. Ni pa vedel pojasnit, zakaj se je v pismih in razglednicah, ki jih je pisal dekletu podpisoval z Giovanni. Tvezil ji je tudi, da je njegova družina v bližini Zagreba, da je njegov oče komandir milice itd. Za 30.000 din, ki mu jih je izročila, ji je odpisal, da so mu jih ukradli na neki svatbi. Sele tik pred glavno obravnavo je dobila denar nazaj.

Sodišče je lažnivega ženina spoznalo za krivega goljufije in pri tem upoštevalo, da je tvezil neresnice dekletu celih devet mesecev iz kristoljubja. Sodišče je tudi odločilo, da mora dekletu povrniti tudi vrednost ure in kaset.

Če tuja lastnina mika

Predrag Ban je komaj prišel iz zapora, ko bo moral zaradi novih kaznivih dejanj spet za zapah.

Konec januarja letos je Predrag Ban (roj. 1955) iz Samjeva prišel s prestanjem kazni, naslednji mesec pa se je zaposlil pri podjetju Pleskar v Ptuju, nato pa je s skupino delavcev prišel v Kranj, kjer so opravljali razna dela. Konec marca je Ban zvezler popival in takrat mu je prišlo tudi na misel, da bi posegel po tuji lastnini. Tako je ponocni v parkirnem prostoru za nebolicniki vklomlji v zaklenjeni avtomobil last P. B. in ukradel iz avtomobila hamoniko, avtoradio in 17 kaset, vse skupaj v vrednosti 38.530 din. Nato se je spravedil do parkirnega prostora hotela Jelen, kjer je vklomil v avtomobil Geodetskega zavoda in ukradel bone za golivo v vrednosti 6400 din. V isti noč je sedel tudi v avtomobil parkiran. Titvenem trgu in na

skošal vžgati z vezanjem kontaktnih žic, a mu ni uspelo. Za ta kazniva dejanja in za ponareditev listine - predrugačil je potrdilo o prijavi - odjavlji prebivališča ga je temeljno sodišče v Kranju, enota Kranj ob sodilo, na enotno kaznen 1 leta in 8 mesecev zapora. Ban se je sicer izgovorjal, da je bil, ko je storil ta kazniva dejanja, pisan, vendor pa je sodišče menilo, da ni bil tako pod vplivom alkohola, da ne bi razumel kaj dela. Pri odmieri kazni je sicer sodišče med olajšnimi okolnostmi upoštevalo njegovo priznanje, obžalovanje, pa tudi vsi predmeti so bili oškodovanec že vrnjeni, saj so milicijski prijeli že nekaj ur pozavrh. Sodišče pa seveda ni moglo nimati dejstva, da je bil Ban že kaznovan za podobna dejanja, pa ga kazneni ni izrestnil.

NESREČE

NENADNA SMRT

Bled - V petek, 3. julija nekaj pred 20. uro se je Antonija Zupanc (roj. 1929) peljala po Ljubljanski cesti in zavila na Gregorčičeve; že po nekaj metrih pa ji je postal slabo, zapeljala je s ceste in padla. Zdravnik je ugotovil, da je umrla zaradi srčne kapi.

MOPEDIST V AVTO

Tržič - Voznik mopedu Janko Dobre je v petek, 3. juliju ob 13.30 peljal bolj po sredi lokalne ceste od Podtabora proti Tržiču; za njim je pripeljal voznik osebnega avtomobila Ferdinand Zemljš (roj. 1955) s Podbrezem, ki je Dobreta s hupo opazil, da bi ga rad prehitel, ta pa ga ni slišal. Ko ga je vendorle prehitel, je ustavljal skrajno desno, da bi mopedista opozoril na neprevidno vožnjo. Dobre pa ni opazil ustavljenega avtomobila in je ne da bi zaviral ali odvijal, trčil od zadaj v Zemljšev avtomobil. Dobre je bil v nesreči lažje ranjen.

AVTO ZAPELJAL S CESTE

Jesenice - Voznik osebnega avtomobila Sabit Čehaič (roj. 1956) z Jesenice je v petek, 3. juliju, popoldne vozil za nekum osebnim avtomobilom, ki je počasi peljal proti Lešcani. Ko je začel prehitavati, so iz nasprotne smeri pripeljala vozila, tako da je Čehaič sunkovito zavil nazaj, pri tem pa ga je zaneslo s ceste po nasipu navzdol, kjer se je večkrat prevrnil in obstal prevrnjen na streho ob dresves. Voznika so ranjenega prepeljali v jeseniško bolnišnico.

AVTO ZANESLO V OVINKU

Škofja Loka - V petek, 3. julija, ob 20.35 se je na regionalni cesti med Škofjo Loko in Poljanami v Logu pripeljala prmetna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Iztok Remič (roj. 1950) je vozil proti Škofji Luki, ki je nasprotni smeri pripeljala vozila, tako da je Čehaič sunkovito zavil nazaj, pri tem pa ga je zaneslo s ceste po nasipu navzdol, kjer se je večkrat prevrnil in obstal prevrnjen na streho ob dresves. Voznika so ranjenega prepeljali v jeseniško bolnišnico.

PRETESENNO PREHITEVAL

Kranj - Voznik motornega kolesa znamke honda Thomas Schacher (roj. 1958) je v soboto, 4. julija nekaj po 9. uri vozil od Kranja proti Jeprici. Kljub temu, da so iz nasprotne smeri peljala vozila, se je odločil za prehitavanje, pri tem pa je opazil oseben avtomobil audi 100 voznika Frieda Demma, nato pa ga je odbilo na levi vozni pas, kjer je trčil v oseben avtomobil ALENKE Skof (roj. 1953) iz Ljubljane. Motorist si je v nesreči zlomil roko, na vozilih pa je škoda za 20.000 din.

ZBIL PEŠCA

Kranj - V nedeljo, 5. julija ob 20.50 sta na magistralni cesti na Zlatem polju pri bencinski črpalki prečkal cesto po prehodu za pešce in se ustavila na sredini Lasca Budimir (roj. 1965) in njegov oče Mile Lasca. Ko sta čakala, da se izprazni polovica ceste, se je od Police proti Kranju pripeljal neznan voznik osebnega avtomobila in zadel Budimira v nogu, tako da mu jo je zlomil. Avtomobil je odpeljal naprej ne da bi počakal in za voznikom poizvedoval.

L. M.

Nesreča v Jalovcu

V nedeljo, 5. julija, se je v steni Jalovca ponesrečil avstrijski državljan Wolfgang Schuster (roj. 1945) iz Borovlj. Do ponesrečenega planinca so se povzeli gorski reševalci iz Rateč in trije milicijski reševalci iz OM Kranjske gore. Pri reševanju je gorskim reševalcem pomagal tudi helikopter.

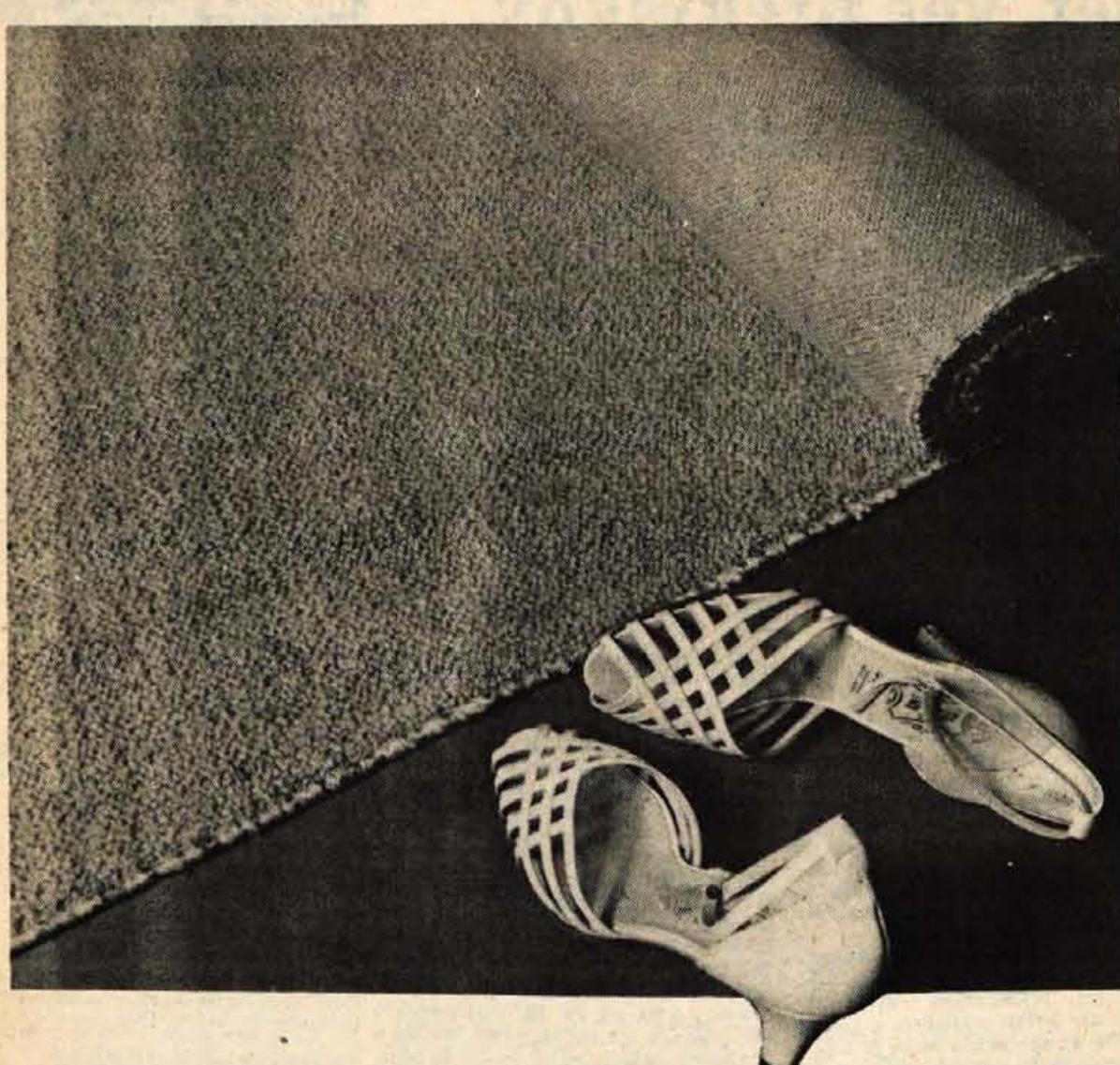
Smrt alpinistke v steni Triglava

V petek, 3. julija opoldne se je v slovenski smeri v severni triglavski steni smrtno ponesrečila Davorka Vujočić (roj. 1959) iz Zagreba. Vujočić, ki je spodnji del planine zavila na skali, tako da je padla kakih 10 metrov globoko, se hudo ranila po glavi in umrla na kraju samega. Vujočićeva je bila usmrzana na spletalko, svoje plezalno čelado pa je pustila v Vratih. Truplo alpinistke so v dolino prenesli gorski reševalci iz Mojstra.

Pravijo, da spodnji del Tomšičeve ulice v Kranju sploh ni več ulica, temveč le še odlagališče smeti, skozi katere se s težavo prebija. Škoda je, pravijo stanovatelci, da nosi ulica ime po takem heroju! Komunalno je slabo vzdrževana in morda prav zato posameznikom uspe, da jo uporabljajo tudi za odlagališče smeti. Tale auto, pravzaprav ostanki avtomobila, že od jeseni stoji v bližini Tomšičeve 25, točno kot govore lastnik doma na Planini, nekateri pa trdijo, da celo v Škofji Loki. Otroci so odnesli, kolikor se jim je zdelo vredno, zdaj pa čaka, da se ga usmilita komunala. Pa to ni edina cestna v tem koncu. Tu so pozimi tudi največji bajeji vode, ker kanalizacija ni najbolje urejena, kjer je položen asfalt, zato vemo največje luknje.

Foto: D. Dolenc

Novo je lepše

Bogata izbira talnih oblog raznih domaćih izdelovalcev, vam bo olajšala odločitve pri prenovi vašega doma. Od 6. 7. do 18. 7. v blagovnicah v Ljubljani in Mariboru ter v prodajni v Kamniku.

Opozorjamo vas na: posebne ugodnosti pri nakupu, rezanje blaga po meri, robljenje, prevoz kupljenega blaga do 35 km od prodajalne, oblage s tovarniško napako do 50% ceneje

Priporočajo se vam:
Metalka, Astra, Koto, Veletrgovina, Tekstil iz Ljubljane, Sloga Zagreb, Vema Maribor

Novo je lepše

 metalka

Obrtno podjetje za popravilo tehnic
TEHTNICA
Kranj, Benedikova 1

Razpisuje po sklepu zborna delavcev prosta dela in naloge

1. **RAČUNOVODJE**
— vodenje finančnega in materialnega knjigovodstva in opravljanje ostalih računovodskeh del
2. **VODJE DELAVNICE**

Pogoji:
pod 1. — višja ali srednja ekonomska izobrazba in 2 leti delovnih izkušenj v računovodstvu
pod 2. — tehničar, KV ključavničar, delovodska šola strojne smeri, 5 let delovnih izkušenj kot vodja delovne skupine

Delo se zdržuje za nedoločen čas. Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljajo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov Tehnica, Benedikova 1, Kranj.

Razpis velja do zasedbe.

Tovarna usnja Kamnik
UTOK
TOZD Usnjena konfekcija
Na osnovi sklepa TOZD Usnjena konfekcija
razpisujemo prosta dela in naloge

1. POSLOVODJE TRGOVINE NA BLEDU

Pogoji za zasedbo del in nalog so:

- poslovodja ali VK trgovca,
- najmanj 2 leti prakse na takšnih ali podobnih delih in nalogah,
- 3 mesečno poskusno delo

2. TRGOVCA

Pogoji za zasedbo del in nalog so:

- poklicna šola trgovske smeri,
- najmanj eno leto prakse,
- 3 mesečno poskusno delo

Prijave z dokazili pošljite v kadrovsko službo Tovarne usnja Kamnik, Usnjarska cesta 8, Kamnik. Razpis velja 15 dni po objavi.

Osnovna šola
**PREŠERNOVE
BRIGADE**
Železniki

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

**UČITELJA
RAZREDNEGA POUKA,
U ali PA razredni pouk
— za nedoločen čas**

Prijave z dokazili o izobrazbi ter kratkim življenjepisom pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na osnovno šolo Prešerlove brigade, Železniki.

- BOGATA IZBIRA RAZLIČNIH TKANIN ZA LAJKO LETNO GARDEROBO
- MODERNI VZORCI IN BARVE
- OGLASITE SE PRED DOPUSTOM

INFORMATIVNI PRODAJNI CENTER V HOTELU "CREINA" V KRANJU

 TEKSTILINDUS KRANJ

 ZIVILA
Veletrgovina
Kranj — TOZD VELEPRODAJA

Odbor za delovna razmerja na podlagi sklepa objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. **NAMESTNIKA POSLOVODJE PRODAJALNE DISKONT**
2. **SKLADIŠČNIKA PREVZEMNIKA**
3. **VOZNika VILIČARJA (VEČ DELAVCEV)**
4. **SKLADIŠČNIH FAVCEV (VEČ DELAVCEV)**

Pogoji:

- pod 1. — šola za prodajalce, dve leti delovnih izkušenj,
- poskusno delo 60 dni
- pod 2. — VK trgovski delavec, dve leti delovnih izkušenj,
- poskusno delo 60 dni
- pod 3. — opravljen tečaj za voznika viličarja, 6 mesecev delovnih izkušenj,
- poskusno delo 30 dni
- pod 4. — osemletka, 1 mesec delovnih izkušenj,
- poskusno delo 30 dni

Za vsa prosta dela in naloge se sklene delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev spremem kadrovsko služba Veletrgovine Živila, Kranj, poslovni prostori Naklo, 15 dni po objavi.

DO PLESKAR PTUJ

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela oziroma naloge

organiziranje, vodenje, koordiniranje in kontroliranje del na delovišču

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- srednja šola tehnične ali strojne smeri in 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju sorodnih del oziroma nalog, ali
- delovodska šola in 7 let delovnih izkušenj pri opravljanju sorodnih del oziroma nalog

Dela oziroma naloge se opravljajo na področju Gorenjske. Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov DO Pleskar Ptuj, Heroja Lacka 5.

O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh.

 plamen
Tovarna vijakov
Kropa p. o.

Razpisna komisija razpisuje proste delovni mestni s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. **DIREKTORJA TEHNIČNEGA SEKTORA**
2. **DIREKTORJA FINANČNO KOMERCIALNEGA SEKTORA**

Poleg splošnih pogojev in izpolnjevanja moralno-političnih kvalitet morajo kandidati izpolnjevati še posebne pogoje:

- pod 1. — da imajo visoko šolsko izobrazbo strojne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih v kovinsko-predelovalni industriji ali
- da imajo višjo šolsko izobrazbo ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih v kovinsko-predelovalni industriji,
- znanje tujega jezika (začeljena nemščina)

- pod 2. — da imajo visoko izobrazbo ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih ali
- višjo šolsko izobrazbo ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- da izpolnjujejo pogoje za opravljanje komercialnih ZT poslov,
- aktivno znanje tujega jezika (začeljena nemščina)

Kandidati naj prijave z dokazili pošljijo na naslov 82 — Tovarna vijakov Plamen, Kropa p. o. z osnako razpis v roku 20 dni od dneva objave. O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 8 dni od dneva izteka razpisnega roka.

MALI
OGLASI

telefon
23-341

PRODAM

Ugodno prodam črno beli TV SPREMIK, 59 ekran, star 3 leta. Plevnik na Planini 48, Kranj, telefon 25-211. Prodam ali oddam v najem APARAT video, sistem eskim. Telefon 064 6268. Prodam novejši KAVČ in dva FOJLA. Jekovec, Ul. XXXI. divizije 7, tel. 28-720 popoldan 6305. Prodam STRUŽNICO za les. Novak, ulica 43 6402. Prodam LES za opaž (opornike in lege). Tel. 22-921 - Kranj 6403. Vzgostu bom prodajal 2 meseca stare UKKE, rjave in grahaste. Sprejemam tiste. Stanonik. Log 9, Škofja Loka 6404. Prodam 6 SPIROVCEV, dolgih 7,4 m. lejov v oglašnem oddelku. 6405.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka, brata in svaka

EVGENA MATIČA-MIHAJLA

se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, znancem in prijateljem in vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih. Lepa hvala vsem darovalcem vencev, cvetja in za številno spremstvo na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo Občinskemu odboru ZB Jesenice, Gorenjskemu in Kokrškemu odredu, KO ZB Žirovnica, DU Žirovnica za spremstvo s praporji in darovanim vence ter Ivu Zupanu za poslovilni govor.

ZALUJOČI VSI NJEGOVI!

Sporočamo žalostno vest, da je v 81. letu starosti umrla

IVANKA MIKLAVČIČ

p. d. Kožarjeva mama

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 7. julija 1981, ob 16.30 izpred hiše žalosti — Podnart št. 15 na pokopališče Ovsiše.

ZALUJOČI DOMAČI!

Podnart, 6. julija 1981

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in tista

PETRA ZUPINA

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom prijateljem in znancem za izražena ustna in pisna sožalja, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni zdravstvenemu osebu Torakalnega oddelka Kliničnega centra v Ljubljani, zdravstvenemu osebu Pnevmatoškega oddelka 300 Instituta Golnik, za obiske na domu pa dr. Bavdku.

Zahvaljujemo se Gasilskemu društvu Britof, ostalim gasilskim društvom, ZB Britof in praporščakom za izkazano zadnjo čast. Zahvaljujemo se tudi bivšim sodelavcem Elektro Kranj, DO Elektro Kranj, delavcem Iskre, delavcem LB TB Gorenjske in učencem 8. b. razreda O. Š. Josip Broz Tito iz Predselj. Zahvaljujemo se g. župniku za opravljeni pogrebeni obred, cerkvenim pevcom ter moškemu invalidskemu pevskemu zboru. Hvala tudi govornikom za poslovilne besede.

Vsem skupaj in vsakemu posebej, iskrena hvala!

ZALUJOČI VSI NJEGOVI!

Britof, 5. julija 1981

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustil naš dragi brat in stric

FRANC KAJZER

poštar v pokoju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni organizatorjem in govornikoma, ki sta obudila delo pokojnika Kulturnega in Gasilskega društva Krize-Tržič, kakor tudi pevcom za zapete žalostinke, g. župniku in Domu upokojencev Petra Uzara v Tržiču za skrb in nego.

VSI NJEGOVI!

Gorenje brdo 11, Poljane nad Škofjo Loko 6417

Ugodno prodam NEMŠKE OVČARJE z rodbnikom, stare dva meseca, odličnih staršev in NEMŠKO OVČARKO, star 16. mesecov, odličnih staršev. Davidovič Brane, Žirovnica 101 6418

Prodajam RIBEZ, od 8. do 20. ure C. 1. maja 4. Kranj 6435

CESTNO
PODJETJE
KRANJ

oglaša na podlagi 8. člena pravilnika o delovnih razmerjih prosta dela

VOZNICA MOTORNIH VOZIL

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpoljevati še naslednje posebne pogoje:

— poklicna šola za voznike motornih vozil, dve leti delovih izkušenj.

Kot poseben pogoj za oglas del je določeno poskusno delo, ki bo trajalo tri meseca.

Pismene prijave je treba poslati v roku 15 dni po oglasu del v kadrovsko službo podjetja.

K prijavi je potrebno priložiti listine o tem, da prijavljeni kandidat izpoljuje pogoje, ki so navedeni v tem oglasu.

Izbira kandidata bo opravljena najpozneje v roku 10 dni po preteklu oglasnega roka. Kandidati bodo pisno obveščeni o izbiri.

VOZILA

SIMCO 1100 S ugodno prodam. Telefon 82-084 od 14.-17. ure, razen sobote in nedelje.

Prodam »FICOTA«, starejši letnik, za dele. Telefon 26-959 popoldan 6421

Prodam GOLFA, letnik 1978. Dmovošek, Reteče 87, Škofja Loka 6422

Prodam dva avtomobila, znamke SKODA, letnik 1971, v voznom stanju, z dodatnimi rezervnimi deli. Bobnar Franc, Godešič 33/a, Škofja Loka 6423

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1978. Senturška gora 1, Cerkle 6424

Prodam »HROSCA« 1200 VW, letnik 1976. Telefon 23-514 - Kranj 6425

Prodam LADO 1600, letnik 1979. Telefon 23-514 Kranj 6426

Ugodno prodam R-4, letnik 1978. Poljanj, Cerkle 77 6427

Prodam 126-p, star dve leti in pol, prevoženih 22.000 km. Ogled vsak dan po 15. uri na naslov: Golniška 4, Kokrica 6224

JAWO 350 S s prikolico, karambolirano, prevoženih 2.350 km, letnik 1980, prodam. Pavlič, Kidričeva 26, Kranj 6231

ZASTAVO 1300, letnik 1973, nerezistirano, lahko celo za dele, prodam.

Bitenc, Visoko, 15, Šenčur 6237

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1979. Godešič 35, Škofja Loka 6248

Prodam ELEKTRONIC 90, odlično ohranjen. Jamnik Franci, Puštal 8, Škofja Loka 6249

Prodam MOTOR in MENJALNIK za ZASTAVO 101. Pavlin, Podbrezje 115 6398

Prodam VW variant in AUDI 60, letnik 1970. Pivec, Bled, Grajska 48 6428

Prodam osebni avto ZASTAVA 101, karamboliran, letnik 1976. Ogled vsak dan. Skumavec Janez, Sp. Gorje 176 Zg. Laze 6429

Prodam ZASTAVO 750, letnik novembra 1975, in 4 SM. Informacije od 15. ure dalje. Korosec, Velika Vlahovička 6, Kranj, tel. 27-656 6430

Prodam ZATAVO 101, letnik 1973. Ogled Gorenjesavska 25, od 16. do 18. ure.

KUPIM

Kupim KOSILNICO BCS. Polak, Bled, Koritenška 27 6420

Kupim 8 do 10 ton CEMENTA. Plačam tudi v DM. Zupanc, Staneta Zagaria 44, Kranj (ugodno) 6419

ZAPOSLITVE

Tako zaposljam KV KUHARJA z enim letom prakse. Informacije po tel. 41-125 6434

POSESTI

ENO ETAŽO, trosobno stanovanje s podstropjem, nedokončano v dvostanovanjski hiši z vrtom, zamenjam za karkoli ob morju. Šifra: enakovredno 6431

V najem vzamem HLEV ali podobno POSLOPJE, nad 50 kv. m. Praha Rado, Postojnska 21, Ljubljana. telefon 061-263-426 6432

OBVESTILA

SERVIS pralnih strojev ANŽELJ Janez, Podlubnik 259, Škofja Loka, telefon 064-62-848 6433

ČESTITKA

GORENEC MARTINU, ki je diplomiral na Višji šoli za telesno kulturo, iskreno čestitamo in želimo še nadaljnih uspehov. VSI NJEGOVI! 6394

Izdaja ČP Glas, Kranj, Stavek TK Gorenjski tisk Kranj, tisk: ZP Ljubljanska pravica, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pijadeja 1. — Tekoči račun pri SDK v Kranju: številka 51500-603-31999 — Telefon: n. c. 23-341, glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-835, redakcija 21-866, komerciala — propaganda, naročnine, mali oglasi in računovodstvo 23-341. Individualna polletna naročnina 250,- din, za inozemstvo preračunano v valuto vključeno s poštino. Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

PRIREJA V NEDELJO, DNE 12. JULIJA 1981 OB 14. URI

NAJVEČJO DENARNO-AVTOMOBILSKO TOMBOLO

DOBITKI:	1. premija 320.000,00 din
	2. premija 280.000,00 din
	3. premija 240.000,00 din
	4. avtomobil OPEL KADET — IDA
	5. avtomobil ZASTAVA 101 M
	6. avtomobil ZASTAVA 101 M
	7. avtomobil RENAULT R4 TLS
	8. avtomobil FIAT 126 P
	9. avtomobil FIAT 126 P
	10. avtomobil FIAT 126 P
	11. avtomobil ZASTAVA 750
	12. avtomobil ZASTAVA 750
	13. moped TOMOS 15 SCL
	14. moped TOMOS APN 4

in še drugi dobitki v skupni vrednosti 2.010.000,00 din

Med tombolo vas bo kratkočasil humorist Rado Ferlan

Cena tombolskih kart je 75,00 din Vabijo gasilci!

Kranj — Obvezna praksa je kranjske gimnazije razkropila po številnih delovnih organizacijah, kjer poprimejo za karšnokoli delo. Tudi v KŽK Tozd Vrtnarja Zlato polje so jih nekaj vzel, da bodo sponzori abecedo vrtnarjenja. Za začetek so gimnazijke oplele cvetličnjake po Kranju. Kar dobro jim je šlo delo od rok. — Foto: D. Dolenc

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustil naš dragi brat in stric

FRANC KAJZER

poštar v pokoju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni organizatorjem in govornikoma, ki sta obudila delo pokojnika Kulturnega in Gasilskega društva Krize-Tržič, kakor tudi pevcom za zapete žalostinke, g. župniku in Domu upokojencev Petra Uzara v Tržiču za skrb in nego.

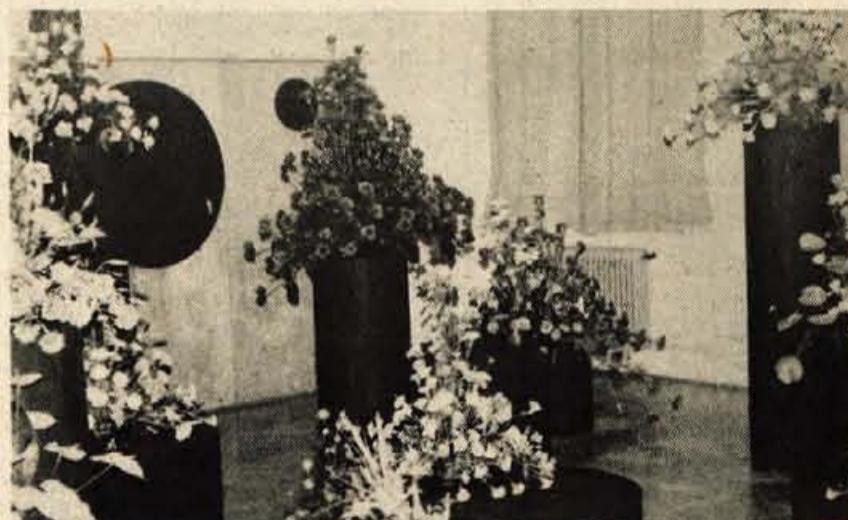
VSI NJEGOVI!

Cvetje – narava, prostor – okolje

V Cerkljah so v petek odprli jubilejno 15. razstavo cvetja in 12. razstavo lovstva – Tradicija, ki vzpodbuja in spominja

Cerkle – Prireditelja, Turistično društvo in Lovska družina Cerkle, zaslužita vsestransko priznanje in pohvalo. Ne le zaradi tradicionalne prireditve ob prazniku – dnevu borca, marveč zaradi razvijanja osnovne zamisli: prikazati možnosti in vso lepoto pri gojenju cvetja, urejanju okolja in notranjega prostora, obujanju nekdanjega življenja in dela ter prikaza stika z naravo, čemur pravimo gozd, fauna v njem, rekreacija in šport. Letošnja 15. razstava cvetja in 12. razstava lovstva, ki so ju odprli v petek, 3. julija zvečer, to nedvomno odražata in še več.

Cerkle v teh dneh že ob prihodu v naselje simbolizirajo svojevrstno urejenost in lepoto. Sicer pa bi lahko rekli, da pričlek v tem kraju ob kateremkoli letnem času dobi prijeten občutek dobrodošlosti. Nedvomno je to plod prizadevanj in tradicije 15 let, ko so tod turistični delavci in nekateri zvesti krajanji ter kasnejne lovci začeli razvijati zamisel o urejenosti kraja z razstavo cvetja in lovstva.

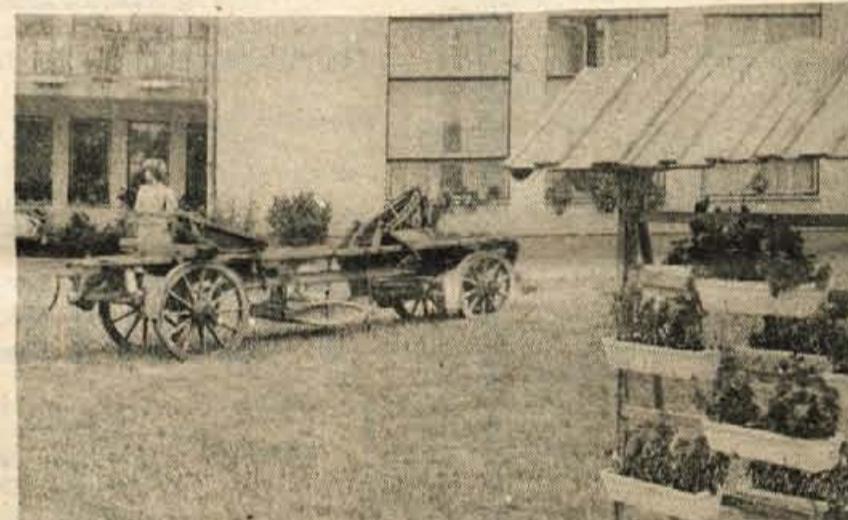

Na letošnji razstavi sodeluje prek 500 razstavljalcev

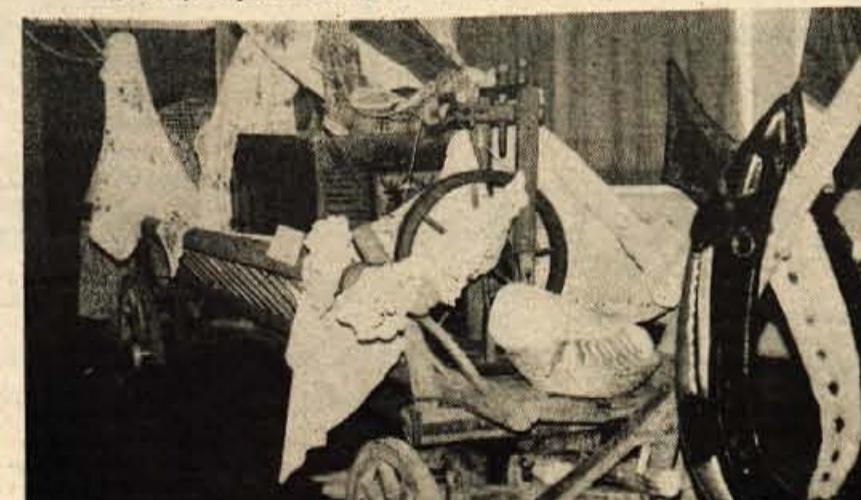
lovcev iz različnih družin. Ta del je prava paša za oči; tako za starejše in najmlajše obiskovalce. Zgornji prostori šole pa so namenjeni gojenju in oblikovanju cvetja. Še posebno zanimivo pa je tisti del, ki prikazuje različna ročna dela (vezenine, gobelin, tapiserije in drugo praktično ročno oblikovanje za notranjo opremo stanovanja). Nič manj zanimiv ni šolski vrt in prostor pri vrtni. Tu lahko vidimo tudi star tovorni voz (parizar), ki je še pred železnicami vozil blago na poti Jezersko–Trst. To je Makekovo voz z Jezerskega. In nenačadno je tod še sicer skromen, a posebno za najmlajše zelo privlačen.

Letošnja razstava, ki bo odprta do 12. julija, spremlja tudi številne turistične, kulturne in športne prireditve. Ob tem velja še posebej omeniti svečano akademijo v počastitev dneva borca, ki so jo v soboto pripravili učenci osnovne šole Davorina Jenke. Vse to so prizadevni prireditelji uredili samo v treh dneh.

Besedilo in slike: A. Z.

Svojevrstna zanimivost letošnje razstave je tudi voz parizar (Makekovo z Jezerskega), ki je še pred železnicami vozil blago z Jezerskega do Trsta.

Enega od prostorov na letošnji razstavi je lepo uredilo tudi Turistično društvo Šenčur. Med organizacijami oziroma društvi, ki že 15 let sodelujejo na razstavah v Cerkjah, pa je tudi Arboretum Volčji potok.

»Tako kot vsak začetek je bil tudi ta težak,« pravi Janez Por, sedanji predsednik organizacijskega odbora za razstavo cvetja pri Turističnem društvu. »Vsako leto smo nekaj dodali, med razstavo prisluhnili priponbam, se potem pogovarjali, kako pripraviti naslednjo. Bile so to ideje, ki so nekatere prerasle okvire same razstave. Med krajanji in druge so spodbujale k razmišljaju tudi kar zadeva okolje, urejenost doma, razvoj turizma. Vem za kasnejše tovrstne poskuse tudi druge. Vendar mi nikdar nismo presegli osnovne zamisli in se podali v tako imenovano komercialno smer. Naše razstave so še vedno takšne, da obiskovalca spodbujajo k razmišljaju, kako bi lahko sam ali z organiziranim delom v kraju, kaj uredil. Nikdar namreč nismo razmišljali o komercialni prodaji roč. Vsekodob, ki običače to našo razstavo, kvečemu lahko kupi idejo in ponese domov.«

Tisoče in tisoče obiskovalcev si je v 15 letih ogledalo te razstave. Postale so znane širom domovine in v tujini. Lahko rečemo, da 12-članska komisija pri Turističnem društvu vsa ta leta opravlja pomembno in siliko delo.

»Ko je bila pred 12 leti ustavljena Lovska družina, smo se tudi mi uradno predstavili z razstavo na prireditvi,« pravi predsednik Lovske družine Andrej Ropret. »Posamezni lovci smo že pred tem sodelovali na razstavah cvetja s posameznimi 'izsekami' iz narave. Danes pa si razstave cvetja ne moremo zamišljati tudi brez razstave lovstva. Tu sodelujemo in načrtujemo z roko v roki. Zadovoljni smo in veseli pohval, idej, podpore. Tako laže rešujemo tudi tekmave, s katerimi se srečujemo. Vsako leto nas je več v prepričanju, da bomo pokazali še več izvirnega in novega.«

Za letošnjo razstavo je prirediteljem uspelo pridobiti prek 500 sodeljujočih. Med njimi je sedem gospodinj, ki sodelujejo vseh 15 let. V spodnjih prostorih osnovne šole Davorina Jenke so uredili razstavo

GLASOVA ANKETA

Na domovino priklepa trdna vez

Škofja Loka – V soboto je bil na škofjeloškem gradu tradicionalni, že 26. po vrsti, izseljenški piknik. Vsako leto se na njem zberejo izseljenici iz Amerike in številnih evropskih držav, v zadnjem času pa postaja vse bolj priljubljeno srečanje zdomev. Tudi letos je bilo tako, čeprav je organizator povsem pozabil na obveščanje kdaj piknik bo. Najbrž se ima za letošnji dokaj dober obisk zahvaliti le tradiciji prireditve.

Tudi za letošnji piknik je bil pripravljen bogat kulturni program, ki ga je pripravil ansambel Lojzeta Slaka ter številne izseljeniške kulturno-umetniške in zabavne skupine iz Amerike in Evrope. Tриje izseljenici pa so povedali:

Fran Kurenčič iz Ljubljane: »Bil sem član tajne protifašistične organizacije TIGER v predvojni Italiji in bil zato obsojen pred sodiščem, potem pa sem se leta 1929, tako kot številni drugi Primorci izselil. Skupaj z dekletom, ki je tudi morala bežati, sva se zatekla v Argentino. Vendar se tam nisva mogla vživeti. Imela sva stalno domotjo, zato sva se takoj po vojni leta 1948, skupaj s hčerko vrnila. Želela sva se naseliti v domačem kraju, v Idrijskem pri Tolminu, vendar je bilo tam težko dobiti službo in smo se preselili v Ljubljano. Svoje spomine na prvo svetovno vojno, na upor Primorskih vojakov v Radgoni in začetkih protifašističnega delovanja med Primorskimi Slovenci, preganjanja in življencev v Argentinu, sem opisal v knjigi, ki je izšla v založbi Borec 'Na tej in na oni strani oceana'.«

Ivana Eniko iz Švedske: »Rojena sem bila v Žireh in 30 let

živim na Švedskem. Deset že prihaja z možem vsako leto v Slovenijo. Pred nekaj leti sva v Kranju kupila stanovanje in sedaj živila poleti v domovini, pozimi pa na Švedskem. Gori imava otroke in 6 odraslih vnukov in tako naju poleti vleče v novo domovino, ko sva gori pa se veseliva potovanja v Jugoslavijo.«

Stane Felser, ustanovitelj in predsednik organizacije združenj jugoslovenskih klubov Porurja in Westfalia: »V teh dveh pokrajinalah živi in dela več kot 6000 Slovencev, ki imajo šest društev. Vsa dobro delajo. Glavna naloga društev in združenja je čimbalje poučiti rojake o Sloveniji, o možnostih zaposlovanja v domovini – povedati moram, da večina naših delavcev misli na vrnitev v domovino – predvsem po ohranjanju slovenskega jezika in kulture. Vsako leto organiziramo pet ali šest velikih prireditev, manjše predvsem v klubih pa so bolj goste. Pri tem zelo dobro sodelujemo s Slovensko izseljenško matico in drugimi organizacijami iz domovine.«

L. Bogataj

Složno do napredka

Praznik krajevne skupnosti Plavž na Jesenicah je bil zaradi letošnjih pomembnih obletnic še posebno svečan – Na osrednji proslavi je govoril Franc Konobelj-Slovenko – Kot je dejal, sloga vodi občane na poti razvoja

Jesenice – Okupatorjev teror 1941. leta je že 4. julija dvignil skupino najodočnejših Jeseničanov, da je na pobočjih Mirce prijela za puške. V spomin na ta dogodek slavijo prebivalci Plavža, največje jeseniške krajevne skupnosti, 4. julija svoj praznik.

Letošnje praznovanje, tretje zapored, je bilo še posebno svečano, saj so na Plavžu proslavili tudi 40. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte in vstaje jugoslovenskih narodov ter narodnosti. Številni občani so se 3. julija popoldan zbrali pri osnovni šoli Tone Čufar na osrednji proslavi.

Bučni zvoki godbe so utišali vrvež starega in mladega ter naznani srečanost na kraju, ki je tudi sicer središče vsega pomembnega dogajanja v tem predelu Jesenice. Ko je iz glasbil pihalnega orkestra Jeseniški železarji in grl ženskega zborja pevskega društva Jesenice ter mladinskega pevskega zborja osnovne šole Tone Čufar izzvenela Internacionala, so mladinka ozajšljave vabljene goste s cvetovi rdečih nageljnov. Zdelo se je, kot da je njihovo rdečilo še močneje ožarilo ponos krajanov ob prazniku.

»Praznik naše krajevne skupnosti,« je začel svoj govor revolucionar in borec Franc Konobelj-Slovenko, »je dan, ki ga vsako leto slavimo s ponosom. Tod živimo in delamo ljudje z vseh delov Jesenice, bližnje okolice, Gorenjske in drugih slovenskih pokrajin. Tod živijo tudi Hrvatje in Srbija, Bosanci, Makedonci in Crnogorci, prav tako pa jih je nekaj s Kosova. Složni smo in vsem nam je enotna misel, da bi

bratstvu z vsemi narodi ter narodnostmi.« Zatem je govornik opisal doseganje pridobitve v krajevni skupnosti, ki jih je omogočila prav takšna sloga, pa naštel nekatero bodočo naloge krajanov. Spomnil se je tudi nekdanjega Plavža in ljudi, ki so s svojimi žrtvami med narodnooslobodilno borbo prispevali za srečnejši dan.

»Prek Zvezne združenj borcev NOV, Socialistične zvezne delovnega ljudstva, Zvezne rezervnih vojaških starešin, mladišč in drugih organizacij bomo v svoje programe še naprej vključevali utrjevanje in razvijanje revolucionarnih tradicij. Da stana nam revolucionarna zavest in predanost naši revolucionci da kako potrebni, nas oposarjajo nedavni dogodki na Kosovem in tedak politični ter gospodarski položaj v svetu.«

Z mislio, naj nas svetli zgled podžigajo k še bolj ustvarjalnemu delu in prizadevanjem za ustvarjanje lepše bodočnosti, je Franc Konobelj sklenil srečani govor. Nato so se v kulturnem sporedu prepletale pesmi, recitacije in godba. Na proslavi so tudi podeželi bronasti priznanja Osvobodilne fronte, ki jih je letos prejelo kar trideset prebivalcev Plavža.

Praznični dan, 4. julij, je minil v znamenju športnih prireditiv. Borce, mladinci in drugi krajanji so se pohodili na pohod Po partizanskih poteh ob spominskih obeležjih. Mladi so pripravili kviz o poznavanju zgodovine NOB in se pomorili v streljanju s puško, kar 12 moštev pa je udeležilo balinarskega turnirja.